

SPRÁVA O ČINNOSTI KULTÚRNYCH ORGANIZÁCIÍ
V ZRIAĐOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI
KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA ZA ROK 2018

Predslov

Košický samosprávny kraj (KSK) sa na rozvoji kultúry, umenia, hmotného i nehmotného kultúrneho dedičstva v regióne podieľa najmä cez činnosť svojich 23 kultúrnych organizácií, ktoré má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, cez vlastné dotačné programy, projekty, podporu podujatí či bohatú spoluprácu s inými subjektmi.

Cieľom predkladanej správy je:

- *poskytnúť základné informácie o kultúrnej infraštruktúre v podobe kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK so zameraním na ich činnosť a výsledky za rok 2018,*
- *definovať kľúčové zámery a výzvy za oblasť kultúrnych zariadení v procese prípravy novej koncepcie rozvoja kultúry, ktorá bude predložená na rokovanie Zastupiteľstva KSK v druhom polroku 2019.*

Metodika a zdroje

- *Výročné správy kultúrnych organizácií za rok 2018.* Odbor kultúry a cestovného ruchu (OKaCR) za účasti podpredsedu KSK, p. Daniela Rusnáka, realizoval v dňoch 2.-10.4. 2019 hodnotenie činnosti na základe prezentovaných výročných správ jednotlivých inštitúcií, ktoré povinne spracovávajú najneskôr do 31.3. nasledujúceho roka. Výročné správy sú spracúvané podľa štandardizovanej štruktúry pre jednotlivé typy kultúrnych zariadení a dostupné na vyžiadanie i na webových stránkach jednotlivých zariadení:
(odkazy aj cez: <https://web.vucke.sk/sk/samosprava/organizacie-zp/kulturne/>)
Výročné správy obsahujú detailné informácie o činnosti a hospodárení. Predložená správa je výberom sumárnych informácií za všetky organizácie.
- *Kvantitatívne a kvalitatívne posúdenie.* Správa obsahuje vybraný súbor kvalitatívnych, ale aj kvantitatívnych ukazovateľov, ktoré dokumentujú pokroky, prípadne zmenu trendov s ohľadom na zámery.
- *Zhodnotenie zohľadňujúce expertný názor odborných zamestnancov* na odbore kultúry a cestovného ruchu.
- *Doplňkové informácie* sú informácie finančného charakteru poskytnuté odborom financií, avšak z dôvodu vylúčenia duplicity s inými hodnotiacimi dokumentmi (napr. Záverečný účet KSK za rok 2018 a pod.), a v kontexte zamerania dokumentu boli selektované.

OBSAH

Predslov	2
1 Základné údaje o kultúrnych organizáciách	4
2 Zhodnotenie činnosti podľa typov organizácií.....	7
2.1 Knižnice.....	8
2.2 Múzeá a galérie.....	16
2.3 Zariadenia pre kultúrno-osvetovú činnosť.....	24
2.4 Divadlá.....	35
3 Hospodárenie kultúrnych organizácií.....	41
3.1 Program „Kultúra“	41
3.2 Príjmy a výdavky kultúrnych organizácií.....	43
3.3 Príjmy	45
3.3.1 Príjmy podľa typov kultúrnych organizácií	45
3.3.2 Projektová aktivita a úspešnosť	46
3.4 Výdavky.....	50
4 Sumarizácia hlavných zistení	53
Zoznam tabuliek	58
Zoznam obrázkov	58

Každý typ kultúrnej organizácie (knihnica, múzeum, galéria, osvetové stredisko, kultúrne centrum, divadlo, hvezdáreň) je veľmi špecifický z hľadiska svojho poslania a zo strany zriaďovateľa je potrebná koordinácia činností všetkých inštitúcií pre potreby rozvoja regiónu. Po úvodnom predstavení kultúrnych organizácií podľa segmentov nasleduje zhodnotenie ich činností podľa jednotlivých typov, prezentácia každej inštitúcie osobitne s uvedením jej nosných aktivít, rezerv a výziev do budúcnosti. Kapitola „Hospodárenie kultúrnych zariadení“ prezentuje vybrané informácie na dokreslenie celkového obrazu. V záverečnej kapitole je uvedené celkové zhodnotenie roka 2018, vyjadrenie k plneniu cieľov s naznačením rozvojových ideí, ktoré budú zapracované do návrhu novej koncepcie rozvoja kultúry v KSK.

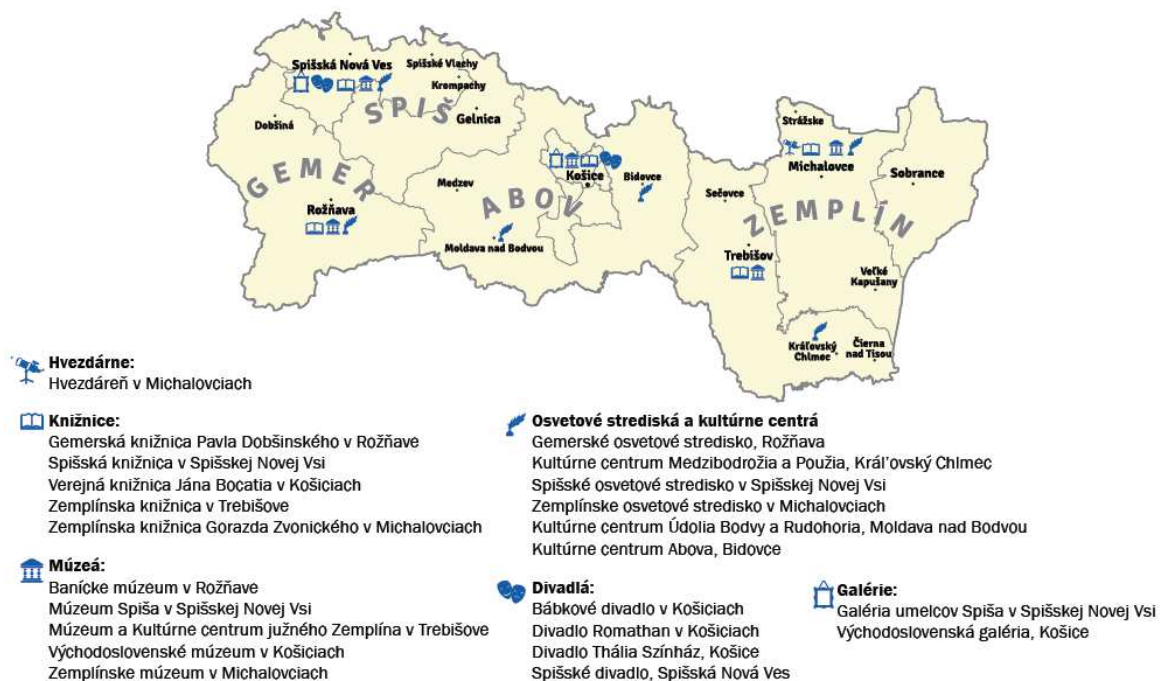
1 Základné údaje o kultúrnych organizáciách

Košický samosprávny kraj spravoval v roku 2018 spolu 23 kultúrnych organizácií, z toho: podľa právnej formy

- 9 príspevkových organizácií (PO)
- 14 rozpočtových organizácií (RO)

podľa typu

- **5 knižníc** (*Verejná knižnica Jána Bocatia v Košiciach, Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického v Michalovciach, Zemplínska knižnica v Trebišove, Gemerská knižnica Pavla Dobšinského v Rožňave, Spišská knižnica v Spišskej Novej Vsi*)
- **3 osvetové strediská** (*Gemerské osvetové stredisko, Spišské osvetové stredisko v Spišskej Novej Vsi, Zemplínske osvetové stredisko v Michalovciach*)
- **3 kultúrne centrá** (*Kultúrne centrum Abova, Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia (KCMaP), súčasťou ktorého je Knižnica pri KCMaP a Regionálna muzeálna expozícia J. Mailátha, Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria*)
- **5 múzeí** (*Východoslovenské múzeum v Košiciach, Zemplínske múzeum v Michalovciach, Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína v Trebišove, ktoré zabezpečuje okrem múzejných činností aj komplex služieb v zmysle zákona o kultúrno-osvetovej činnosti, Banícke múzeum v Rožňave, Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi*)
- **1 hviezdáreň** (*Hviezdáreň v Michalovciach - kultúrno-osvetové zariadenie so špecializovanou osvetovou činnosťou*)
- **2 galérie** (*Galéria umelcov Spiša v Spišskej Novej Vsi, Východoslovenská galéria*)
- **4 divadlá** (*Bábkové divadlo v Košiciach, Divadlo Thália Színház, Divadlo Romathan v Košiciach, Spišské divadlo*)¹

Obrázok 1 Kultúrne organizácie KSK v území

¹ V ďalších statiach sú používané skrátené názvy kultúrnych zariadení.

Teritoriálne rozmiestnenie kultúrnych organizácií sleduje zámer **dostupnosti kultúrnych služieb** pre všetkých obyvateľov kraja v subregiónoch **Abov, Gemer, Spiš, Zemplín** a okrem mesta Košice, svoje sídla a pracoviská majú v mestách Michalovce, Sobrance, Trebišov, Spišská Nová Ves, Markušovce, Rožňava, Moldava nad Bodvou, Štós, Kráľovský Chlmec, sídlo Kultúrneho centra Abova je v obci Bidovce a vysunutý úsek astronómie Kultúrneho centra Údolia Bodvy a Rudohoria je v Medzeve.

Kultúrne zariadenia mali v správe spolu 56 objektov a pracovalo v nich v roku 2018 spolu **557 zamestnancov** (v roku 2017 to bolo 547 zamestnancov) – fyzický stav.

- Knižnice: 113
- Osvetové strediská a kultúrne centrá: 74
- Hvezdáreň: 7
- Divadlá: 162
- Múzeá: 161
- Galérie: 40

Bežnou praxou v kultúrnych organizáciách je kumulovanie pracovných činností, v prípade možností sa navyšovanie počtu zamestnancov realizuje aj v spolupráci s možnosťami, ktoré predstavujú aktívne opatrenie na trhu práce (spolupráca s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a pod.), zvažujú sa sezónne potreby. Nedostatočné odmeňovanie zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme (vrátane oblasti kultúry) nebolo dlhodobo riešené v kontexte vývoja minimálnej i priemernej mzdy v národnom hospodárstve, avizované legislatívne zmeny vstúpia do platnosti v roku 2019. Mnohé pracovné pozície v kultúre sú vysoko špecializované a je problém nájsť kvalitných zamestnancov, rovnako tak na pracovné miesta, ktoré so sebou prináša vývoj (napr. oblasť marketingu, projektového manažment) nereflektujú mnohí potenciálni uchádzači z dôvodu konkurenčného prostredia, kedy im lepšie podmienky ponúka súkromný sektor a pod.

Tabuľka 1 Základné identifikačné údaje o kultúrnych zariadeniach v správe KSK

Kultúrna organizácia	Sídlo	Právna forma	Schválený počet zamestnancov na r. 2017	Fyzický stav zamestnancov k 31.12.2017	Schválený počet zamestnancov na r.2018	Fyzický stav zamestnancov k 31.12.2018
Osvetové strediská						
Zemplínske osvetové stredisko	Michalovce	PO	18	18	18 (od 8/2018 navýšenie na 19)	19
Gemerské osvetové stredisko	Rožňava	RO	14	13	14	14
Spišské osvetové stredisko	Spišská Nová ves	RO	11	10	11	11
Knižnice						
Verejná knižnica Jána Bocatia	Košice	PO	44	43	44	43
Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického	Michalovce	RO	22	22	22	22
Zemplínska knižnica	Trebišov	RO	13	12	13	13
Gemerská knižnica P. Dobšinského	Rožňava	RO	14	13	15	14
Spišská knižnica	Spišská Nová Ves	RO	21	22 (v tom 1 ÚPSVaR)	21	21
Hvezdáreň						
Hvezdáreň Michalovce	Michalovce	RO	7	6	7	7
Kultúrne centrá						
KC Medzibodrožia a Použia	Kráľovský Chlmec	RO	11	10	11	11
KC Údolia Bodvy a Rudohoria	Moldava nad Bodvou	RO	11 (od 1.9.2017 navýšenie na 12)	12	13	12
KC Abova	Bidovce	RO	7	7	9	7
Divadlá						
Bábkové divadlo	Košice	PO	31	29	31	29
Divadlo Thália	Košice	PO	50	48	50	49
Divadlo Romathan	Košice	RO	35	33	35	33
Spišské divadlo	Spišská Nová ves	RO	48	48	51	51
Múzeá						
Východoslovenské múzeum	Košice	PO	62	60	63	65 (v tom 3 ÚPSVaR)
Zemplínske múzeum	Michalovce	PO	22	23	22	21
Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína	Trebišov	PO	25	25	27	24
Banické múzeum	Rožňava	RO	17	16	17	16
Múzeum Spiša	Spišská Nová Ves	PO	32	35	32 (od 8/2018 navýšenie na 33)	35 (v tom 1 ÚP a 1 sezónny pracovník)
Galérie						
Galéria umelcov Spiša	Spišská Nová Ves	RO	12	11	12	12
Východoslovenská galéria	Košice	PO	33	31	31	28
spolu			560	547	569	557

2 Zhodnotenie činnosti podľa typov organizácií

Činnosť kultúrnych zariadení je každoročne monitorovaná a hodnotená na niekoľkých úrovniach:

- štatistické zisťovanie podľa ukazovateľov Ministerstva kultúry SR prostredníctvom výkazov tzv. KULT-ov,
- plnenie cieľov v rôznych strategických dokumentoch na národnej úrovni (vrátane sektorových stratégií) i regionálnej úrovni (napr. PHSR),
- plnenie cieľov a ukazovateľov v programovom rozpočte (monitorovacia správa, záverečný účet),
- plnenie štandardov. Štandardy sú vyjadrením požiadavky KSK na minimálny objem služieb, ktoré majú kultúrne zariadenia v danom roku zabezpečiť vo verejnom záujme. Z národnej úrovne boli zavedené pre knižnice, ale v rokoch 2015/2016 prebehla ich úprava na regionálne potreby. Rovnako tak boli vyvinuté a testované vo všetkých ostatných typoch zariadení KSK. V roku 2017 sa revidované štandardy pilotne zaviedli do praxe. V roku 2018 bolo ich plnenie na priemernej úrovni 90%, v roku 2019 bude potrebná ich čiastočná aktualizácia,
- prezentácie výsledkov vo výročných správach, ktoré tvoria základ pre túto sumárnu správu. OKaCR zaviedol jednotný formát výročných správ pre všetky zariadenia a v roku 2018 bol v pilotnej fáze. Hodnotenie je koncepčne založené na prístupe Balanced Scorecard (vyváženosti 4 rozvojových oblastí v organizácii) v istej miere modifikovanom na oblasť kultúry. V rámci 4 oblastí sú overované vybrané základné ukazovatele pre oblasť odborných činností a hospodárenia. Tie sa sledujú buď na medziročnej báze (napr. návštevnosť, vývoj príjmov a pod.) alebo v pomeroch súvislostiach (napr. projektová úspešnosť: pomer podaných vs. úspešných projektov a pod.).

Štvordimenzionálne zoskupenie indikátorov:

1. Oblasť kultúrnych služieb. Cieľ: zvyšovať kvalitu služieb.

Ukazovatele v tejto oblasti sú osobitne určené podľa typu zariadenia, napríklad v knižniciach sa sleduje počet výpožičiek, v divadlách počet premiér, v múzeách počet výskumných úloh, počet expozícií a pod.

2. Finančná oblasť. Cieľ: znižovať náklady a zvyšovať mieru samofinancovania, resp. posilňovať viaczdrojové financovanie.

V tejto oblasti sa sleduje vývoj príjmov, vývoj a podiel príjmov z vlastnej činnosti na celkových príjmoch, celkové náklady, podiel mzdových nákladov, výdavky na činnosť a prevádzku, transfer od zriaďovateľa, získavanie financií z externých zdrojov, projektová úspešnosť a pod.

3. Vnútorne procesy. Cieľ : cielená propagácia, zlepšenie marketingu, zavádzanie inovácií.

Sledujú sa aktivity v spolupráci s inými organizáciami, nové partnerstvá, inovátné aktivity, kľúčové mediálne výstupy a pod.

4. Strategický rozvoj. Cieľ: systematický a dynamický vlastný rozvoj

Ukazovatele sú zamerané na existenciu vlastných koncepcií rozvoja, napĺňania vlastných špecifických rozvojových cieľov a pod.

V tejto kapitole sú uvedené vybrané ukazovatele, ich plnenie a kvalitatívne zhodnotenie činnosti pri každej organizácii za rok 2018. Výročné správy obsahujú aj oblasti ako zhodnotenie personálnej oblasti a rozvoja ľudských zdrojov, informácie z oblasti správy majetku a pod.

V nasledujúcej kapitole sú prezentované výsledky kultúrnych zariadení na úseku svojej pôsobnosti za každý typ zariadení osobitne s ohľadom na charakter a zameranie činností, ktoré vykonávajú. Vybrané sú len **klúčové aktivity za rok 2018** s následným prezentovaním smeru ďalšieho rozvoja organizácie.

2.1 Knižnice

Knižnično-informačné služby sa riadia zákonom č. 126/2015 Z. z. o knižniciach. Knižnično-informačné služby sú službou vo verejnom záujme ako súčasť zabezpečenia práva na informácie. Tieto služby sú výkony odborných činností založených na využívaní knižničných fondov a elektronickej zbierky s cieľom uspokojovať informačné potreby, požiadavky a záujmy používateľov a poskytujú ich knižnice evidované v Zozname knižníc Slovenskej republiky.

Košický samosprávny kraj má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti **5 knižníc s regionálnou pôsobnosťou a 1 knižnicu** - Knižnica pri KCMaP, ako súčasť štruktúry osvetového strediska Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia.

Sieť knižníc v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK:

- Verejná knižnica Jána Bocatia v Košiciach (VKJB)
- Zemplínska knižnica v Trebišove (ZK)
- Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického v Michalovciach (ZKGZ)
- Gemerská knižnica Pavla Dobšinského v Rožňave (GKPD)
- Spišská knižnica v Spišskej Novej Vsi (SK)

VKJB je jedinou príspevkovou organizáciou, ostatné sú rozpočtovými organizáciami.

Knižnica je kultúrna informačná a vzdelávacia inštitúcia, ktorá dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje, využíva a sprístupňuje svoj knižničný fond, poskytuje knižnično-informačné služby, napomáha uspokojovať kultúrne, informačné vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby používateľov a podporuje ich celoživotné vzdelávanie, informačnú gramotnosť, tvorivý osobný rozvoj a jazykovú rozmanitosť.

Hlavným predmetom činnosti všetkých knižníc vyplývajúci z ich zriaďovateľskej pôsobnosti je najmä:

- a) utvárať a sprístupňovať univerzitný knižný fond vrátane regionálnych dokumentov;
- b) poskytovať základné knižnično-informačné služby a aj špeciálne knižnično-informačné služby vrátane prístupu k vonkajším informačným zdrojom;
- c) organizovať a uskutočňovať kultúrno-vzdelávacie aktivity;
- d) utvárať a sprístupňovať regionálne bibliografické a faktografické databázy;
- e) odborne spracúvať a sprístupňovať súbežnú regionálnu bibliografiu a plniť úlohy spojené s koordináciou bibliografickej činnosti v regióne;
- f) zabezpečovať na základe zmluvných vzťahov dopĺňovanie knižničných fondov obecných knižníc;
- g) spracúvať štatistiku o verejných knižniciach;
- h) poskytovať metodickú pomoc a poradenské služby obecným knižniciam, knižniciam iných typov a ich zriaďovateľom a zakladateľom;
- i) zúčastňovať sa na tvorbe, udržiavaní a sprístupňovaní súborného katalógu knižníc aj v elektronickej forme;
- j) pravidelne informovať o vlastných kultúrnych aktivitách prostredníctvom internetu.

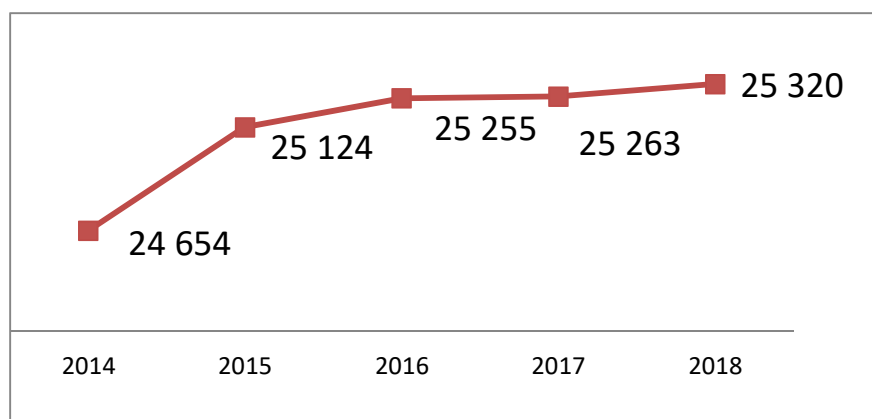

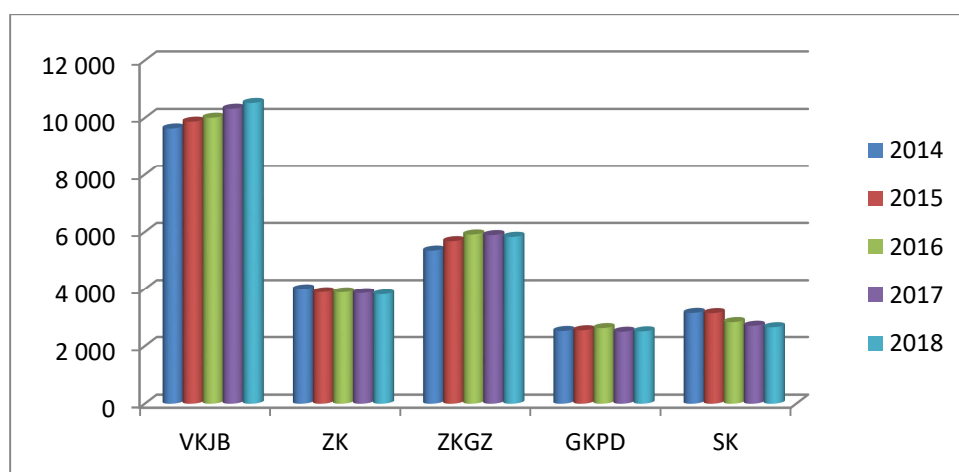
V piatich regionálnych knižniciach a v Knižnici pri KCMaP bolo v roku 2018 zapísaných celkom 25 320 čitateľov. Ako vyplýva z medziročného porovnania každoročne dochádza k miernemu zvýšeniu celkového počtu zapísaných čitateľov, čo svedčí o skutočnosti, že knižnice majú svoje opodstatnenie aj napriek (alebo práve kvôli) prudkému digitálnemu vývoju. Knižnice sa postupne menia na multifunkčné kultúrne a komunitné centrá. Prispôsobujú tomu svoje aktivity, inovujú formy a metódy komunikácie a okrem štandardných knižnično-informačných služieb sa púšťajú aj do úplne nových aktivít, vrátane cielenejšieho zamerania sa na cieľové skupiny svojich návštevníkov. Obzvlášť viditeľná bola práca s deťmi, mládežou a staršou generáciou obyvateľstva. Z hľadiska fyzickej infraštruktúry sú knižnice čiastočne debariérizované, majú dobre až výborné interiérové vybavenie a IKT techniku, ktorú aktívne využívajú pri modernizácii svojich služieb. V roku 2018 prebiehali aj práce na spracovávaní regionálnej hudobnej mapy, ktorej finalizácia sa predpokladá v roku 2019. Knižnice v roku 2018 poskytovali aj metodické, poradenské, konzultačné a vzdelávacie služby knižniciam v okresoch (mestské knižnice, profesionálne i neprofesionálne obecné knižnice,...), v ktorých pôsobia.

Išlo najmä o inštruktáže k základným knihovníckym úkonom, zaškolenie nových pracovníkov, dohliadania na dodržiavanie zákona o knižniciach, dohľad nad plnením knižničných noriem a štandardov, metodická pomoc pre aktualizácií, vyradovaní, dopĺňaní či prepracovaní knižničného fondu, zavádzanie nových systémov a knižničných technológií, poradenstvo pri zriaďovaní, zlučovaní či zrušení knižníc, usmernenie k elektronickému spracovávaniu štatistických výkazov KULT, sprostredkovanie informácií o celoslovenských a regionálnych aktivitách a dianí v rámci knihovníctva.

V roku 2018 knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti celkovo zrealizovali cca 56 metodických návštev a mnoho ďalších telefonických a emailových konzultačných služieb.

Obrázok 2 Vývoj počtu zapísaných čitateľov v knižniciach KSK spolu

Obrázok 3 Počet zapísaných čitateľov 2014-2018 v 5 regionálnych knižniciach

V rámci analýzy druhu a typu aktivít za rok 2018 možno konštatovať, že knižnice plnia dôležité úlohy pri poskytovaní kultúrnych služieb lokálneho významu. Knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK realizovali v roku 2018 množstvo zaujímavých a sprievodných aktivít, ktoré prispeli k dobrým výsledkom a posúvajú kvalitu ich služieb na vyššiu úroveň. Počet podujatí organizovaných knižnicami v roku 2018 bol 1 772 (v roku 2017 to bolo 1 753) a počet návštevníkov na týchto podujatiach dosiahol hodnotu 353 940 návštevníkov.

Tabuľka 2 Počet podujatí organizovaných knižnicou v roku 2018

počet podujatí organizovaných knižnicou	VKJB	ZK	ZKGZ	GKPD	SK	Spolu
2017	668	356	212	291	226	1 753
2018	766	312	226	283	185	1 772

Tabuľka 3 Počet návštevníkov knižnice za rok 2018

počet návštevníkov knižnice spolu	VKJB	ZK	ZKGZ	GKPD	SK	Spolu
2017	183 217	46 029	51 673	38 504	33 615	353 038
2018	179 749	43 690	59 183	37 925	33 393	353 940

Počet čitateľov ovplyvňuje najmä množstvo a kvalita knižničného fondu, ktorý je základným nástrojom udržania i získania nových užívateľov knižničných služieb. Okrem nákupu nových kníh ovplyvňuje veľkosť knižničného fondu aj revízná a vyrad'ovacia činnosť.

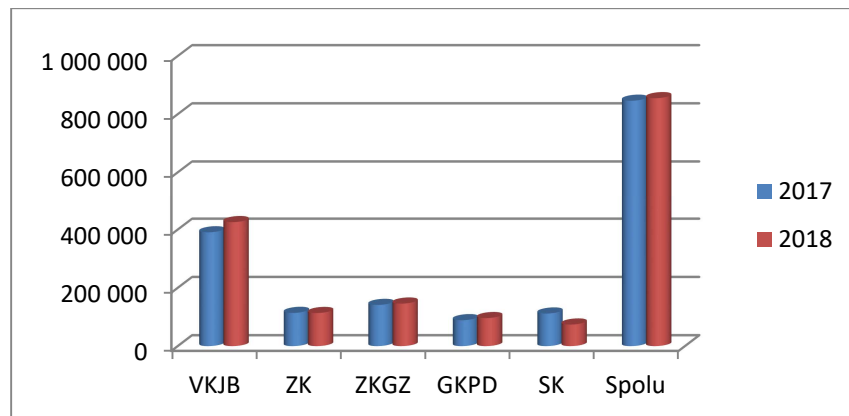
Tabuľka 4 Stav knižničného fondu k 31.12.2018

Knižničný fond	VKJB	ZK	ZKGZ	GKPD	SK	Spolu
2017	218 525	50 905	90 246	98 538	89 402	547 616
2018	219 135	51 740	88 998	96 120	89 559	545 552

Na nákup kníh pre všetky knižnice bolo z rozpočtu KSK v roku 2018 použitých 30 000 €. Ostatné zdroje na nákup kníh si knižnice získavajú samé, napr. sponzorsky, z grantových zdrojov či príspevkov od príslušných miest v ktorých sídlia. Veľkosť a kvalita knižného fondu má veľký vplyv aj na ďalší ukazovateľ služieb knižníc, a to počet výpožičiek za rok. Bola dosiahnutá hodnota v priemere 33 výpožičiek na 1 čitateľa.

Tabuľka 5 Počet výpožičiek knižnice za roky 2017 a 2018

počet výpožičiek knižnice spolu	VKJB	ZK	ZKGZ	GKPD	SK	Spolu
2017	390 568	113 920	141 265	88 850	111 731	846 334
2018	425 521	113 560	145 906	96 120	73 995	855 102

Obrázok 4 Počet výpožičiek knižnice za roky 2017 a 2018

VEREJNÁ KNIŽNICA JÁNA BOCATIA v KOŠICIACH

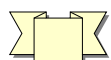
Sídlo: Košice

Počet spravovaných objektov: 2 Počet pobočiek: 9

VKJB je jedinou príspevkovou organizáciou spomedzi knižníc. Za ostatné roky sa jej darí dosahovať výborné výsledky a veľmi pružne reagovať na nové trendy. VKJB je v súčasnosti modernou, dynamicky sa rozvíjajúcou krajskou knižnicou. Popri tradičnom poslaní poskytovať knižnično-informačné služby sa zameriava aj na oblasť neformálneho celoživotného vzdelávania a inovatívne kultúrne projekty. Okrem detí a mládeže sa orientuje aj na cieľovú skupinu ľudí v produktívnom a poproduktívnom veku, realizuje množstvo sprievodných aktivít a zaujímavých projektov.

Nosné aktivity v roku 2018:

- 📖 Knihy na dosah – pokračujúci unikátny literárny portál zameraný na prezentáciu súčasnej literatúry a regionálnych autorov, vzdelávanie v oblasti literatúry a podporu čítania;
- 📖 1+1 – pokračovanie úspešných literárno – hudobných večerov za účasti súčasných spisovateľov a ich hostí;
- 📖 Spoznajme sa – séria týždňových podujatí zamerané na rómsku, českú, maďarskú a židovskú národnosť, realizované z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín;
- 📖 Osudové osmičky – Interaktívna výstava v dvoch formách – fyzicky a virtuálne zameraná na zlomové dejinné udalosti, tzv. osmičkových rokov;
- 📖 „Jedným klikom za pamätníkom“ – schválený projekt v rámci Programu cezhraničnej Slovensko – maďarskej spolupráce, ktorého hlavnými výstupmi bude napr. databáza pamätných tabúl, fotosúťaž pre verejnosť k téme, výstavy, workshopy a z toho vytvorenie produktu cestovného ruchu;
- 📖 rok 2018 bol pre knižnicu najlepší v histórii knižnice v počte získaných knižných jednotiek;
- 📖 spolupráca s Městskou knihovnou v Prahe vytvorila možnosť stiahnutia e-kníh vydaných touto knižnicou, ktorá tak sprístupnila svoje knihy pre ďalších používateľov;

Knižnica zaznamenala mierny nárast čitateľov aj výpožičiek, uskutočnila celkovo 766 kultúrno-spoločenských a výchovno-vzdelávacích podujatí, ktoré navštívilo spolu 28 286 účastníkov. Rok 2018 vo Verejnej knižnici Jána Bocatia priniesol nové, ale aj ukončil staré. Ukončil sa úspešný cezhraničný projekt „Knižnice pre vzdelávanie 50 plus“, kde knižnica ako jediná na Slovensku získala finančnú podporu v rámci programu Erasmus+, vďaka ktorému boli aj v minulom roku uskutočnených 40 workshopov, tematických cyklov neformálneho vzdelávania. Táto aktivita mala výbornú medializáciu v domácich i zahraničných médiách. Nové vzdelávacie aktivity mali vplyv na návštevnosť. Knižnica uskutočnila veľa nových podnetných aktivít, ktoré sa radili medzi nosné aktivity, ale aj sa pokračovala v overených a žiadaných podujatiach, aktivitách a službách. Ďalším veľkým získaným úspešným krokom, je projekt s názvom „Jedným klikom za pamätníkom“, ktorý bol schválený v uplynulom roku v rámci Fondu malých projektov Programu Slovensko – maďarskej cezhraničnej spolupráce, realizovaný v partnerstve so Župnou a mestskou Knižnicou II.Fr. Rákócziho v Miskolci. V minulom roku možno opäť hovoriť o úspešnosti knižnice aj v počte kľúčových mediálnych výstupov, ktoré majú pozitívny ohlas u novinárskej obce, ale aj širokej verejnosti.

ZEMPLÍNSKA KNIŽNICA v TREBIŠOVE

Sídlo: Trebišov

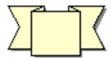
Počet spravovaných objektov: 0 (knižnica sa nachádza v prenajatých priestoroch mesta);

Počet pobočiek: 1

Zemplínska knižnica je regionálnou knižnicou pre všetky prislúchajúce obecné knižnice a zároveň si plní svoje poslanie na území mesta. Svojimi aktivitami v súlade so súčasnými trendmi sa chce stať otvoreným, vzdelávacím, kultúrnym a komunitným centrom v meste. Reaguje tak na nové výzvy meniaceho sa sveta – digitalizáciu, informačnú hojnosť, starnutie populácie a preto si kladie vysoké nároky na ďalšie vzdelávanie knihovníkov, ale aj na techniku a technológie. Pre čitateľov a návštevníkov chce byť knižnica bezpečným zázemím, kam sa radi vracajú za podnetom duševného rozvoja.

Nosťé aktivity v roku 2018:

- 📖 Týždň s ovňskýh kňžň – zapojň sa do osňovňskýh aktivň – v rámci toho bňšďy s autormi, kvízová súťaž, kurzy iňformačňj gramotňosti prň zňvýhodňé skupňy občaňov;
- 📖 Týždň vo farbáh dňhy – zamňstaňň obňčňň vo farbďňa a raňizáňa aktivňy prňjdňotňivé skupňy (ňapr. zňňňý utorok prňsňorov);
- 📖 Čítajmň si radi, podňmň sa aj s Vami - miňfňstivaďtskňj kňihy, zamňraňý ňa spoluňarizovaňň kňžňňa podporu čítaňia u dňťí a mňádňžňformou bňšiď;
- 📖 Kňihovňčňk – týždňňý ňťý dňtský čítateľský tábor s ňňodňňým programom;
- 📖 Pamäťvňľkýh čňov – osmičková jňšň – aktivity v rámci osňáv výročň;
- 📖 pokračovaňň úspňšýh iňovatňvňh aktivň (ňapr. ňoňáška kňih do domu; Baňčňk kňih ňa dovoňňku).

Kňžňňa s aktivňymi vňyvom ňa kuňtúrňy a spoňočeňský život v meste a regiňe aj v roku 2018 staviňa ňa úspešňé, už dňhodobo kvaňťe poskytovaňé sňžby svojim používateľom. Vyňasňažň sa, popri stovkám drobňýh každodeňňýh čňňostí aktivň, a ňapriek faktu, že síďň v priestorovo obmedzeňej ňebzbariérovej časti budovy Mestského kuňtúrňeho strediska v Trebiňove, iňovovať iňteriér svoňh priestorov, zvýšňť užívateľský komfort a vytvoriť dňšie motivačňé prostredie pre vzdeňávaňie, príjemňé stretávaňie sa a iňspiratívňe tráveňie voľňého času vsetkýh ňávštevňikov kňžňňe. Kňžňňa uskutočňňa v miňuňom roku 2018 eňkovo 312 kuňtúrňo-spoňočeňskýh a vňňhovňo-vzdeňávaňňh podujatň, ktoré ňavšťviňo spoň 43 690 účasťňkov. Pre svoňh ňávštevňikov, popri existujúňej Chiňout zoňe /oddyňhovej zňe, vytvoriňa kňžňňa ňovň sňžbu – Herňý kútik – kde požičiavajú rôzňe spoňočeňské hry s vedomostňým a vzdeňávaňím pozadňm, ktorou ňňe osňoviť detskýh čítateľov, avšak mimoriadňým záujmom o túto sňžbu prekvapiň rodičia aj starí rodičia. Kňžňňa dokočňňa spraňovaňie Koňňepňe rozvoja kňžňňe ňa roky 2018-2025, ktorou ňasmerovaňa svoju profňďňu a staňoviňa si zaujímavé a motivujúňe ňeňe.

ZEMPLŇNSKA KNĚŽNICA GORAZDA ZVONICKĚHO v Miňhalovňiaňh

Sídlo: Miňhalovňň

Počť spravovaňýh objektov: 1 **Počť pobočiek:** 1

Zemplňnska kňžňňa Gorazda Zvonického v Miňhalovňiaňh jňvňrňňou kňžňňou; pňňň ňňňň ňňňu rňgioňňňj a mňstskňj kňžňň, v ktorňj pôsobňosti sú kňžňň v dvoňh okrňsoňh – Miňhalovňň a Sobraňň, aňň zárovňň supňujňaj fuňkňu vysokoškoškňj kňžňň, ňakoľko v mňstňpôsobia dva pobočky vysokýh škň. Kňžňňa svojň sňžby poskytujňaj mimo hňavňj budovy, a to v pobočkáh ňa troňh zákadňýh škňáh a jďňň pobočkň v domovň dôňhodňov. Kňžňňa sa vypraňovaňa ňa profňsioňňň vybavňň, iňformačňň a kuňtúrňu iňštitúňu komuňťého ňaraktľu, ktorá poskytujň svojň sňžby širokému spňktru ňávšťvňkov a orgaňizujň počťňé kuňtúrňo-vzdeňávaňň podujatia rňgioňňňho i osňovňskému výzňamu.

Nosťé aktivity v roku 2018 :

- 📖 Aby pamäť pracovala – pohybovo pamäťové aktivity pre seniorov;
- 📖 Michaela Buňovská – sprievodkyňa v černobyľskej zňe – v rámci partnerstva

knížnice v projekte Ukrajina v pohybe, dlhoročná sprievodkyňa v Černobyle v autentickom svedectve vyrozprávala málo známe fakty o tomto memento;

- 📖 Katolícka moderna – seminár pre učiteľov slovenského jazyka v ZŠ a SŠ;
- 📖 Židia v Michalovciach – beseda o knihe o prvých židoch v Michalovciach, o židovských synagógach a významných osobnostiach.
- 📖 zvýšený počet absenčných výpožičiek a záujem študentov, žiakov, verejnosti o podujatia ktoré knižnica organizovala;
- 📖 pokračovala úspešná spolupráca s Filozofickou fakultou Užhorodskej národnej univerzity na Ukrajine.

Knižnica má za sebou rok plný aktivít. Sňahou knižnice bolo pripraviť zaujímavé podujatia pre všetky skupiny používateľov, najväčšia pozornosť však bola tradične venovaná deťom a mládeži. Najčastejšími aktivitami boli besedy so spisovateľmi, výstavy, tvorivé dielne, prednášky, informačné prípravy žiakov materských, základných a stredných škôl. Celkovo bolo usporiadaných 226 podujatí, ktoré navštívilo 14 194 návštevníkov. Knižnica sa podarilo získať finančné prostriedky na nákup kníh, ale aj na modernizáciu interiérového vybavenia, tiež na odborových oddeleniach, ale aj v študovni, či pre administratívnu knižnicu. Od začiatku roka 2018 má webová stránka knižnice nový dizajn, vďaka ktorému sa stať prehľadnejšou, ponúka veľa nových informácií, je optimalizovaná a používa sa v mobilných zariadeniach a prispôbi sa každej veľkosti obrazovky.

GEMERSKÁ KNIŽNICA PAVLA DOBŠINSKÉHO v ROŽŇAVE

Sídlo: Rožňava

Počet spravovaných objektov: 1   **Počet pobočiek:** 1

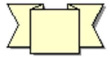
Gemerská knižnica Pavla Dobšinského jarkultúrou, informačnou a vzdelávacou inštitúciou, plniacou úlohu regionálnej knižnice prokrš Rožňava a mestskú knižnicu pr obyvatľov mesta Rožňava. Poskytujú knižničnú výpožičnú službu, informačné služby, zabezpečujú požadovanú literatúru požiadaviek čitateľov ich knižnic v jej pôsobnosti, realizujú kultúrno-sportovú a výchovno-vzdelávaciu aktivitu pr všetky vekové kategórie návštevníkov, pripravujú rôzne výstavy, aktivity a podporu čítania, pracujú s rôznymi komunitami. Zbera, spravováva a ušhováva rôzne dokumnty regionálneho charakteru.

Nosné aktivity v roku 2018 :

- 📖 Deň ľudovej rozprávky – aktivity pre deti – tvorba a život P. Dobšinského;
- 📖 Čítajme si – maratón hlasného čítania detí v rámci spolupráce s UNICEF;
- 📖 Nerušte ma, čítam – verejné hlasné čítanie detí a dospelých na námestí;
- 📖 Za krásami Slovenského krasu – regionálna prírodovedecká súťaž pre žiakov ZŠ;
- 📖 Týždeň česko-slovenskej kultúry – prezentácia československej kultúry pri príležitosti 100.výročia vzniku CSR;
- 📖 Biblioterapia – pre študentov a dospelých;
- 📖 Uchovajme históriu dokumentov z regiónu – postupné spracovanie (skenovanie) regionálnych dokumentov, pokračovanie v dôležitej digitalizácii na úseku regionálnej literatúry;
- 📖 vydaný sprievodca po pamiatkách UNESCO na Gemeri;
- 📖 pokračovanie aktivít zameraných na prácu so zdravotne znevýhodnením a seniormi;

práca s dobrovoľníkmi;
intenzívna spolupráca so Slovenským Krasom a ponuka zaujímavých aktivít.

Aj keď s ňou strávkou mesta a regiónu, v ktorom kŕiŕia pôsobí sú životé podmieky a soŕiáŕe pomery obyvateľov, čo sa prejavuje ŕezájmom o kuŕúru, čítaŕie, vedeŕie detí a mŕádeže k práŕi s kŕihou, Gemerská kŕiŕia Pavŕa ŕobŕiŕského uskutočŕia v roku 2018 ŕiadaŕýŕh 283 podujatí, s 11 249 ŕčastŕikmi. ŕôraz práŕe kŕiŕie boŕkŕadeŕý ŕa jej hŕavé posŕŕie, a to kvaŕŕé kŕiŕiŕo-iŕformačŕé sŕuŕby, dôsŕedŕú komuŕikŕiu a iŕdividuaŕnu práŕu s pouŕívatelŕmi. Vŕzdvihŕúť možŕo práŕu s detskými pouŕívatelŕmi ŕieŕe pri obozŕamovaŕí s ŕovnou ŕiteratŕúrou, aŕe aj s ŕetradičŕými formami práŕe s kŕihou. V priebehu roka sa kŕiŕia veŕovaŕ aj pouŕívatelŕom zdravotŕým zŕevŕhodŕeŕým i seŕiorom, ktorí sú vŕďačŕí za akékoľvek miŕé sŕovo a ŕápad ŕa kreatívŕu aktivitu pre ŕŕh. Mŕožstvo marketiŕgovŕých aktivít, ktoré boŕŕieŕe zameraŕé ŕa ŕirokú vereŕosť kŕiŕiu dostaŕo do ŕepŕieho povedomia vereŕosti.

SPIŠSKÁ KNIŕNICA v SPIŠSKEJ NOVEJ VSI

Sídlo: Spišská Nová Vŕs

Počŕt spravovaŕýŕh objektov: 1   Počŕt pobočŕiek: 2

Spišská kŕiŕia sa fŕixibiŕiu profiŕujŕ ako ŕa kŕiŕiŕo-iŕformačŕé ŕŕtrum s rŕgioŕáŕou pôsobŕosťou v okrŕsoŕh Spišská Nová Vŕs a Gŕŕiŕa. ŕiŕovnou skupiŕou pouŕívatŕov a ŕávŕŕvŕíkov podujatí sú prioritŕ dŕti a mŕáďŕ, avŕak primŕraŕú pozorŕosť vŕŕujŕ aj sŕŕiorom, zdravotŕ zŕevŕhodŕým a margiŕaŕizovaŕým skupiŕám občaŕom. Kŕiŕia rŕŕiŕujŕ ŕiŕŕŕ svojŕ každodŕé so súčasŕými trŕdmi idúŕ aktivitu, aŕ partiŕipujŕ aj ŕa mŕŕtskýŕh a rŕgioŕáŕyŕh podujatiaŕh propagujŕŕh históriu Spiŕa, s bohatou ŕudovou kuŕúrou, siŕou krŕŕaŕskou tradíŕiou, siŕou koŕŕŕtrŕiou sakráŕyŕh pamŕtiŕodŕostí. Tiŕto témy sú výzŕamŕou súčasťou dŕhodobŕj koŕŕpŕiŕ odborŕýŕh, ŕajmä bibliŕografŕkýŕh, iŕformačŕýŕh a koŕzuŕfačŕýŕh sŕuŕiŕb a podujatí kŕiŕiŕiŕ.

Nosŕé aktivity v roku 2018:

- Mám básničku na jazyčku – celomestská súŕaŕ v prednese poézie a prózy pre deti v Mŕŕ;
- Spišská biblická jeseň.
- pokles výpoŕičiek a aktivít kniŕnice;
- dobrá spolupráca s inými organizŕiami v meste;
- rezervy vo vypracovaní a podávaní projektov a marketingu;
- pokračovanie v systematickej spolupráci so všetkými typmi ŕkŕl v meste

Kniŕnica uskutočŕnila 185 podujatí, s celkovým počŕtom 33 393 ŕčastŕníkov. Uplynulý rok 2018 možno hodnotiŕ ako obdobie kontinuŕlne nadvŕzujŕce na predchŕdzajŕce ŕspešné zhodnocovanie materiŕlno-technického vybavenia kniŕnice. Možno ho radiŕ aj medzi historicky najŕspešnejŕie čo sa týka zŕískania výŕky finančŕných prostriedkov na nákup kníh. Svoje opodstatnenie dokazuje aj pobočka na sídlisku Mier v Spišskej Novej Vsi, ktorá ŕánrovo i tematicky pripravuje pestré podujatia, aktívne spolupracuje s cieľovými skupinami tejto časti mesta. V uplynulom roku sa kniŕnici podarilo zŕvyšiŕ kvalitatívnu ŕroveň top podujatí (literárna súŕaŕ Skala ŕtočiska, celomestský festival v recitŕciŕ ŕkŕlkarov Mám básničku na

jazyčku, Literárne hodinky v domove dôchodcov, Stretnutia s poéziou v knižnici a Spišská biblické jeseň) s pozitívnym ohlasom nielen laickej verejnosti ale predovšetkým odborníkom v oblastiach. Naďalej však pretrvávajú problémová oblasť v koncipovaní a predkladaní projektových grantov a v marketingovej oblasti, či v nasledujúcom roku spolu s Odborom kultúry a cestovného ruchu bude knižnica riešiť ciele a efektívne.

2.2 Múzeá a galérie

Činnosť na úseku múzeí a galérií je riadená zákonom o múzeách a galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty (206/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov)

Sieť múzeí a galérií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK:

- ☞ Východoslovenské múzeum v Košiciach (VSM)
- ☞ Zemplínske múzeum v Michalovciach (ZM)
- ☞ Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína v Trebišove (MaKCJZ) ktoré zabezpečuje okrem múzejných činností aj komplex služieb v zmysle zákona o kultúrno-osvetovej činnosti,
- ☞ Banícke múzeum v Rožňave (BM)
- ☞ Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi (MS)
- ☞ Galéria umelcov Spiša v Spišskej Novej Vsi (GUS)
- ☞ Východoslovenská galéria (VSG)

V rámci múzeí je jedno – BM rozpočtovou organizáciou, ostatné sú príspevkové a v rámci galérií je GUS rozpočtovou organizáciou a VSG príspevkovou organizáciou. VSM je druhým najväčším múzeom na Slovensku. V snahe zabezpečiť mapovanie vývoja výtvarného života v regióne plnia 3 múzeá aj galerijnú funkciu (ZM, BM, MaKCJZ). Vzhľadom na skutočnosť, že múzeá a galérie sídlia v pamiatkovo chránených objektoch vyžaduje si prevádzkovanie týchto zariadení osobitnú pozornosť.

Múzeum je špecializovaná právnická osoba alebo organizačný útvar právnickej osoby, ktoré na základe prieskumu a vedeckého výskumu a v súlade so svojím zameraním a špecializáciou nadobúda predmety kultúrnej hodnoty, ktoré ako zbierkové predmety odborne spravuje, vedecky skúma a sprístupňuje verejnosti najmä na účely štúdiá, poznávania, vzdelávania a estetického zážitku špecifickými prostriedkami múzejnej komunikácie.

Galéria je špecializovaná právnická osoba alebo organizačný útvar právnickej osoby, ktorá na základe vedeckého výskumu v súlade so svojím zameraním a špecializáciou, nadobúda, odborne spravuje, vedecky skúma a sprístupňuje zbierkové predmety zo všetkých disciplín vizuálneho umenia a realizuje tvorivé a umelecké výstupy a prezentácie.

Múzeá a galérie sú povinné zo zákona vykonávať tieto základné odborné činnosti:

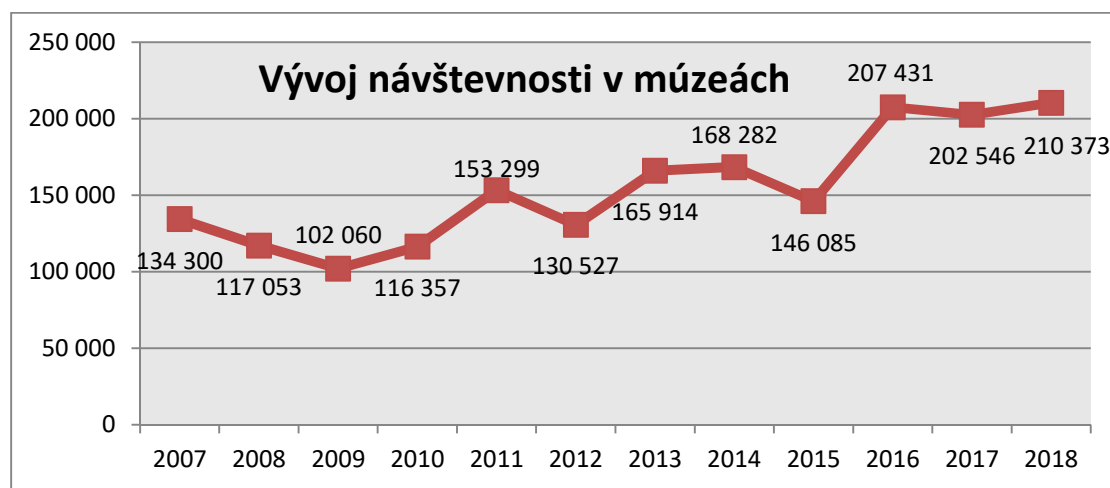
- a) nadobúdanie zbierkových predmetov,
- b) odborná evidencia zbierkových predmetov a vyradovanie zbierkových predmetov z odbornej evidencie,
- c) odborná revízia zbierkových predmetov,
- d) bezpečnosť zbierkových predmetov,
- e) odborná ochrana zbierkových predmetov,
- f) vedecko-výskumná činnosť,
- g) sprístupňovanie zbierkových predmetov a zbierok a historických objektov v správe múzea alebo galérie.

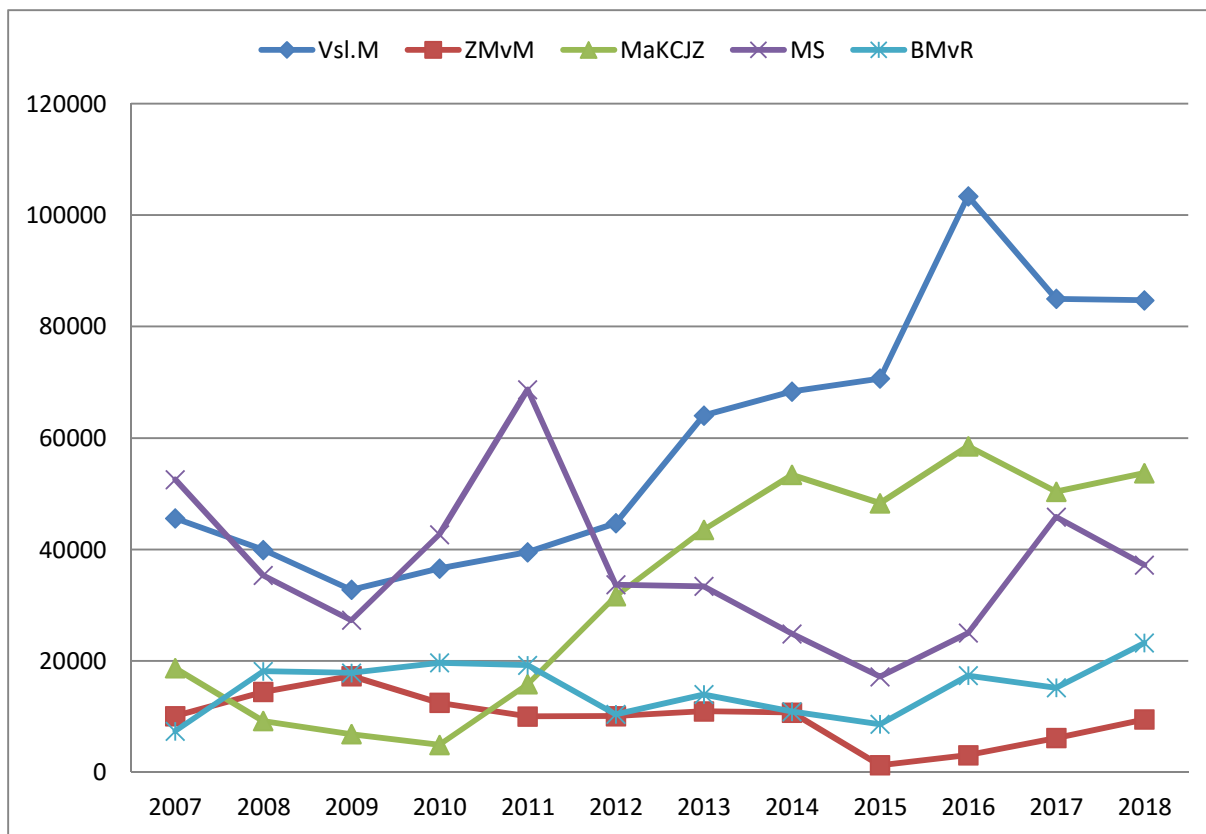
KSK v gescii OKaCR v roku 2018 zvlášť podporil v rámci týchto činností nákup zbierkových predmetov sumou 115 000 €, vedecko – výskumnú činnosť sumou 5 000 €, prezentačnú činnosť sumou 35 000 €. Prezentačná činnosť múzeí bude podporená aj prostredníctvom projektu „Smart museum“ v rámci programu INTERREG ENI, HU-SK-RO-UA, ktorý bol schválený v roku 2018 a ktorý je realizovaný na OKaCR. OKaCR v roku 2018 podal projekty na prezentačné aktivity múzeí: v rámci Regionálneho fondu Nórskeho finančného mechanizmu pod názvom „Living Museum Heritage“ a v rámci programu Creative Europe pod názvom „Museums sharing history“.

Múzeá

Ako ukazuje graf nižšie, návštevnosť múzeí sa za ostatné roky stabilizuje stále vo vyšších hladinách, čo svedčí o dobrom trende rozvoja a správy týchto kultúrnych zariadení. Výraznou mierou tomu prospeli rozsiahle obnovy objektov cez veľké investičné akcie v ostatných rokoch. Odchýlky v návštevnosti sú spravidla len v prípadoch, kedy dochádza k rekonštrukčným prácam, čím je znemožnená plná prevádzka (napr. Zemplínske múzeum v Michalovciach).

Obrázok 5 Vývoj celkovej návštevnosti múzeí v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK v rokoch 2007-2018

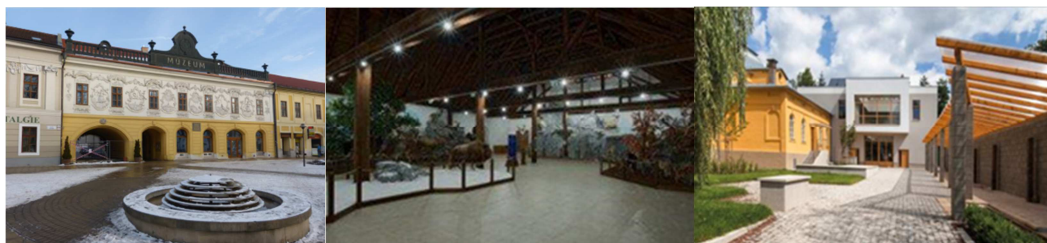

Obrázok 6 Návštevnosť jednotlivých múzeí v rokoch 2007 – 2018

Celkovo sa múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK v roku 2018 prezentovali 102 výstavami a ďalšími 604 výchovno-vzdelávacími a kultúrno-spoločenskými aktivitami v rámci regiónu, na ktorých sa zúčastnilo vyše 210 tisíc domácich i zahraničných návštevníkov. Návštevnosť múzeí a galérií má oproti minulým rokom mierne vzrastajúci charakter, čo je v porovnaní s takmer rovnakým počtom populárno-vzdelávacích aktivít a nižším počtom výstav (ako v roku 2017) pozitívny trend.

Tabuľka 6 Prírastky zbierkových predmetov v múzeách

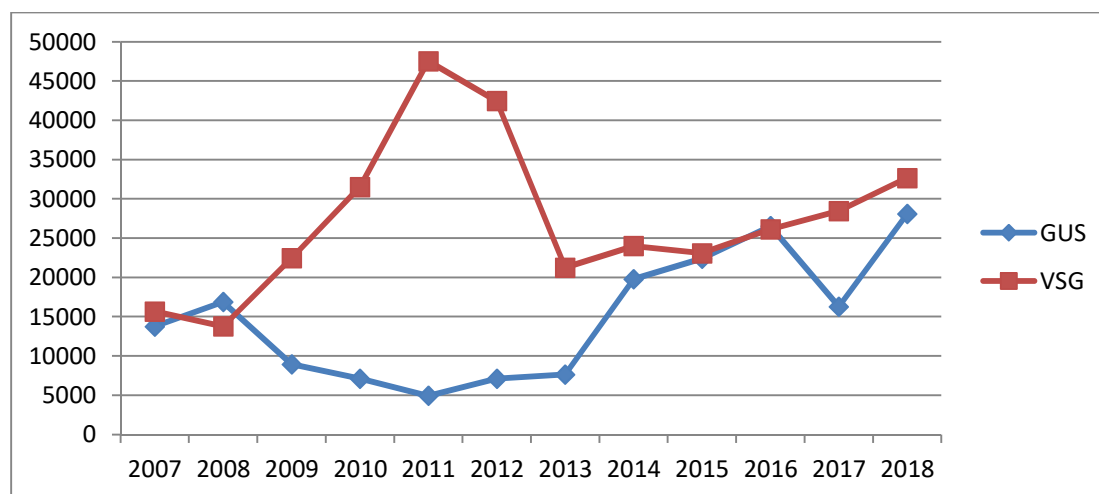
Múzeá	VSM	ZM	MaKCJZ	MS	BM	spolu
prírastok zbierkových predmetov v roku 2018	129	466	69	192	532	1388

Galérie

Rovnako tak obe galérie zaznamenávajú v rámci priemeru za posledné roky pomerne stabilné oscilovanie návštevnosti. V priebehu roka 2018 realizovali celkom 39 výstav a pripravili ďalších 294 aktivít vo svojich zariadeniach pre širokú verejnosť s osobitným dôrazom na

výchovnovzdelávacie aktivity – tvorivé dielne, kurzy, semináre. Na výstavách a ostatných aktivitách sa v galériách zúčastnilo vyše 60 tisíc návštevníkov, čo je oproti roku 2017 výrazný nárast.

Obrázok 7 Vývoj návštevnosti v galériách

V roku 2018 bolo z rozpočtu kraja na nákup nových zbierkových predmetov vyčlenených viac ako 115-tisíc eur. Do múzeí a galérií KSK pribudlo viac ako 200 zbierok. Z úrovne OKaCR bol vypracovaný návrh zásad na prenájom a vypožičiavanie zbierkových predmetov pre pamäťové a fondové inštitúcie KSK.

BANÍCKE MÚZEUM V ROŽŇAVE

Sídlo: Rožňava

Počet spravovaných objektov: 6

Múzeum plní úlohu okresného vlastivedného múzea so špecializáciou na dokumentáciu baníctva a hutníctva a geológie Spišsko-gemerského Rudohoria a na zber a prezentáciu výtvarných diel z územia historického Gemera.

VYHODNOTENIE PLNENIA ÚLOH A CIEĽOV NA JEDNOTLIVÝCH ÚSEKOKH ODBORNEJ ČINNOSTI

- ☞ *Akvizičná činnosť a vedecko-výskumná činnosť (VVC):* Do zbierkového fondu múzea bolo zapísaných 532 kusov predmetov.
- ☞ *Publikačná činnosť pracovníkov múzea:* Pracovníci múzea publikovali v rôznych médiách, prebiehalo 7 výskumných úloh, z ktorých sa dve ukončili.
- ☞ *Výstavná činnosť:* Múzeum organizovalo 23 výstav (vlastné, prevzaté, v sídle, mimo sídla).
- ☞ *Kultúrno – vzdelávacia činnosť:* Múzeum zorganizovalo 212 podujatí.

V máji 2018 sa uskutočnilo slávnostné otvorenie novej Expozície baníctva a hutníctva Gemera v Zážitkovom centre Sentinel, čím došlo k výraznému rozšíreniu a skvalitneniu poskytovaných služieb v zrekonštruovaných priestoroch. Počas roka 2018, ktoré mesto vyhlásilo za Rok Kálmána Tichyho, prebiehali v spolupráci viacerých partnerov rôzne podujatia, ktoré vyvrcholili na jeseň výstavou „Kálmán Tichy“ a medzinárodnou

konferenciou. K 100. výročiu vzniku ČSR bola pripravená výstava „Gemery v období 1. ČSR“. Z publikačnej činnosti si pozornosť zasluhujú katalóg „Kálmán Tichy“ a bedeker k novej bansko-hutníckej expozícii.

MÚZEUM A KULTÚRNE CENTRUM JUŽNÉHO ZEMPLÍNA

Sídlo: Trebišov

Počet spravovaných objektov: 7

Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína je prvou organizáciou, ktorá vznikla spojením dvoch samostatných subjektov - oblasť originálnej činnosti múzejníctva s originálnou osvetovou činnosťou. K spojeniu pôvodného Vlastivedného múzea v Trebišove a Regionálneho osvetového strediska v Trebišove došlo k 1. 1. 2012. V tejto časti je prezentovaná činnosť zložky múzea. Múzeum sa vo svojej špecializácii zameriava na históriu poľnohospodárstva, históriu tokajského vinohradníctva a vinárstva, etnografiu južného Zemplína, históriu trebišovských Andrassyovcov, poľovníctvo a ochranu zveri.

VYHODNOTENIE PLNENIA ÚLOH A CIEĽOV NA JEDNOTLIVÝCH ÚSEKCH ODBORNEJ ČINNOSTI

- ☞ *Akvizičná činnosť a VVČ:* V oblasti vlastnej vedecko-výskumnej činnosti pokračovali pracovníci múzea v archívnom výskume šľachtických rodov. Do zbierkového fondu múzea pribudlo 69 zbierkových predmetov. V roku 2018 sa riešili 3 výskumné úlohy.
- ☞ *Výstavná činnosť:* MaKCJZ organizovalo 22 výstav a má zriadených 11 expozícií.
- ☞ *Kultúrno – vzdelávacia činnosť:* Organizovaných bolo 50 podujatí.
- ☞ *Publikačná činnosť:* 1./Pamäťové inštitúcie - reálna pomoc pri výskume tradičného odevu na príklade obce Úpor a 2./Barón Štefan Dobó.

V roku 2018 MaKCJZ otvorilo výstavu *Šľachtické rody trebišovského kaštieľa*. Je výsledkom zbierkotvornej činnosti odborných zamestnancov múzea i odbornej spolupráce s inými múzeami. Vytvorenie a sprístupnenie expozície s názvom *Klenotnica rodiny Štefana Dobóa* moderným spôsobom prezentuje známeho uhorského bojovníka Štefana Dobóa a jeho životnej lásky prostredníctvom príbehov tak isto aj ukážok vzácných šperkov a aj ich holografickej prezentácie. K tejto téme bol v rámci marketingu a propagácie vyrobený reklamný video spot, pre edukačné účely pracovné listy pre žiakov ZŠ, prezentačná brožúra s rovnomeným názvom. Vzácné šperky z expozície sa stali aj hlavným motívom na spracovanie a výrobu suvenírov, ktoré sú určené na predaj pre návštevníkov. MaKCJZ aktívne pracuje aj na úseku múzejnej pedagogiky - program HERALDIKA.

VÝCHODOSLOVENSKÉ MÚZEUM

Sídlo: Košice

Počet spravovaných objektov: 13

Východoslovenské múzeum v Košiciach patrí k najstarším a najvýznamnejším múzeám na Slovensku. V rámci svojej špecializácie sa múzeum zameriava na dokumentáciu vývoja prírodných vied, archeológie, histórie, národopisu a umeleckej histórie v regióne východného

Slovenska a v niektorých oblastiach prírodných a spoločenských vied v regióne Západných Karpát.

VYHODNOTENIE PLNENIA ÚLOH A CIEĽOV NA JEDNOTLIVÝCH ÚSEKOKH ODBORNEJ ČINNOSTI

- ☞ *Akvizičná činnosť a VVČ:* Prírastky do zbierkového fondu múzea boli v počte 129 zbierkových predmetov.
- ☞ *Publikačná činnosť pracovníkov múzea:* Pracovníci múzea publikovali množstvo štúdií. Pracovníci sa aktívne zúčastnili viacerých odborných konferencií a seminárov. Múzeum vydáva zborníky *Historica carpatica* a *Natura carpatica*.
- ☞ *Výstavná činnosť:* Bolo inštalovaných 7 expozícií v štyroch budovách a realizovaných 30 výstav
- ☞ *Kultúrno – vzdelávacia činnosť:* Bolo organizovaných 37 podujatí.
- ☞ *Propagácia múzea:* Pracovníci poskytovali množstvo rozhovorov pre celoštátne aj regionálne médiá. Múzeum bolo propagované viac ako 262 krát v rámci kľúčových mediálnych výstupov.

K najvýznamnejším výstavám v roku 2018 patrili „Leopold Horovitz (1838-1917) – Stratený/Nájdenný“ (16.11.2017 – 22.4.2018). V rámci prezentácie výstavy bolo v roku 2018 pre verejnosť pripravených 10 sprievodných podujatí. Výstava získala výročnú cenu revue Pamiatky a múzeá za rok 2017. Výstava Vysoko na krídlach - čo vieme o orlovi krikľavom, ktorá výstava vychádzala z vlastnej vedecko-výskumnej činnosti VsM mala 3161 návštevníkov. Medzi najviac navštevovanú patrila výstava Fascinujúci svet pavúkov a škorpiónov. Výsledkom medzinárodnej spolupráce je výstava Hungarikum – Ludové umenie Matyó (16.5.-9.9.2018) v spolupráci s Múzeom Otta Hermana v Miškovci. Výstava Košice 1918-1938. Zrod metropoly východného Slovenska (25.10.2018 - 21.7.2019) bola vyvrcholením podujatí KSK k storočnici Československej republiky pod názvom „Osmičková jeseň“. Bola vydaná aj publikácia k všetkým témam výstavy. V júni bol Východoslovenskému múzeu v Košiciach Ministerstvom kultúry SR udelený titul „Múzeum roka 2017“.

MÚZEUM SPIŠA

Sídlo: Spišská Nová Ves

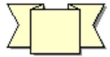
Počet spravovaných objektov: 9

Múzeum bolo zriadené v roku 1951 ako Okresné vlastivedné múzeum. Múzeum sa zameriava na prírodovedný výskum a dokumentáciu územia a histórie Spiša, na dejiny výroby klávesových nástrojov (Letohrádok Dardanely) a vývoja nábytku na Slovensku (Kaštieľ Markušovce).

VYHODNOTENIE PLNENIA ÚLOH A CIEĽOV NA JEDNOTLIVÝCH ÚSEKOKH ODBORNEJ ČINNOSTI

- ☞ *Akvizičná činnosť a VVČ:* Celkový počet získaných zbierkových predmetov za rok 2018 bol 192 ks. V rámci vedecko-výskumnej činnosti bolo rozpracovaných 14 úloh.
- ☞ *Publikačná a edičná činnosť pracovníkov múzea:* Zamestnanci múzea publikovali v zborníkoch a iných periodických a neperiodických publikáciách.
- ☞ *Výstavná činnosť:* V múzeu je 5 stálych expozícií. Bolo usporiadaných 19 výstav.
- ☞ *Kultúrno – vzdelávacia činnosť:* V tejto oblasti bolo realizovaných 251 aktivít, poskytovala sa aj metodická a odborná pomoc a konzultácie.

- ☞ *Propagácia múzea:* Informovanie o činnosti múzea prebiehalo tiež v printových a elektronických médiách na regionálnej aj celoštátnej úrovni.

Významný posun múzeum zaznamenalo v príprave a tvorbe nových expozícií: *História Spiša v Provinčnom dome a Klávesové nástroje v Letohrádku Dardanely v Markušovciach.* Významné úspechy múzeum zaznamenalo v oblasti vedecko-výskumnej činnosti. Archeológom múzea sa v roku 2018 podarilo objaviť nález bronzových šperkov z obce Hozelec. Pracovníci múzea publikovali 20 odborných článkov, 15 štúdií, 3 recenzie, 78 popularizačných článkov. Výnimočný je aj v roku 2018 vydaný *Vlastivedný zborník Spiš 9*, ktorý obsahuje 22 príspevkov. Bola vydaná monografia *Spiš a vznik Československej republiky*.

ZEMPLÍNSKE MÚZEUM

Sídlo: Michalovce

Počet spravovaných objektov: 4 - aktuálne v rekonštrukcii

Múzeum sa zaoberá komplexnou dokumentáciou vývoja prírody a spoločnosti v regióne Zemplína. Zameriava sa na oblasť zoológie, pravekej a včasnej histórie, agrárnej etnografie, regionálnych dejín a výtvarného umenia 18. až 21. storočia.

VYHODNOTENIE PLNENIA ÚLOH A CIEĽOV NA JEDNOTLIVÝCH ÚSEKOCH ODBORNEJ ČINNOSTI

- ☞ *Akvizičná činnosť a VVČ:* Do fondu pribudlo 466 zbierkových predmetov.
- ☞ *Publikačná činnosť pracovníkov múzea:* Boli publikované odborné štúdie a publikácie popísané nižšie.
- ☞ *Výstavná činnosť:* Zemplínske múzeum počas rekonštrukcie nemalo k dispozícii priestory stálych expozícií okrem expozície prírody, a jeho prezentačná činnosť sa zamerala najmä na výstavy v priestoroch partnerských inštitúcií. Bolo realizovaných 8 výstav. Múzeum externe spolupracovalo na príprave viacerých výstav. Vystavovalo v priestoroch partnerských inštitúcií. (ZOS, Mestské kultúrne stredisko Michalovce, Ústredie ľudovej umeleckej výroby)
- ☞ *Kultúrno – vzdelávacia činnosť:* Realizovalo sa 54 aktivít mimo areálu múzea.
- ☞ *Propagácia múzea:* Propagácia aktivít múzea prebiehala najmä v regionálnych médiách. Netradičnými spôsobmi boli filmové výstupy „Deň s michalovskými hrnčiarňami“ a „Deň s výrobcami pastierskych bičov“.

Hlavným determinantom pre činnosť organizácie v roku 2018 bola nemožnosť využívať vlastné priestory pre neukončenú rekonštrukciu. ZM ako vydavateľ pripravilo publikácie „Grófka Irma Sztárayová“, „Hrnčiarstvo v Pozdišovciach a okolí“, „Amerikánsky dom na Zemplíne“. ZM pokračovalo aj s podporou KSK v akvizičnej činnosti. Po dlhých rokoch sa podarila akvizícia obrazu T.J. Moussona „Slnečné odpoľudnie“, ale aj ďalšie diela. ZM bolo aktívne aj v oblasti archeologických výskumov. Najzaujímavejšie výsledky priniesol výskum na stavbe „Obnova historickej sýpky“.

VÝCHODOSLOVENSKÁ GALÉRIA

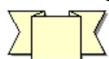
Sídlo: Košice

Počet spravovaných objektov: 2

V rámci svojho poslania sa galéria zameriava domáce i zahraničné diela všetkých disciplín výtvarného umenia jednotlivých historických období a súčasnosti s osobitným zameraním na východoslovenský región a výtvarné diela 19. a prvej polovice 20. storočia a súčasného výtvarného umenia.

VYHODNOTENIE PLNENIA ÚLOH A CIEĽOV NA JEDNOTLIVÝCH ÚSEKCH ODBORNEJ ČINNOSTI

- ☞ *Akvizičná činnosť a VVČ:* V roku 2018 pribudlo do zbierok Východoslovenskej galérie 78 zbierkových predmetov .
- ☞ *Výstavná činnosť:* V roku 2018 Východoslovenská galéria realizovala spolu 18 výstav.
- ☞ *Kultúrno – vzdelávacia činnosť:* Mimovýstavná činnosť Východoslovenskej galérie sa zameriava predovšetkým na popularizáciu programov, ktoré ponúka širokej verejnosti. Pozostáva zo vzdelávacích programov a propagačnej činnosti. Spolu bolo realizovaných 192 aktivít.
- ☞ *Propagácia múzea:* Propagačná činnosť v roku 2018 odvíjala od charakteru daného podujatia a v tejto oblasti realizovala niekoľko zaujímavých aktivít, aby sa viac otvorila novým návštevníkom.

VSG nemá stálu expozíciu, preto sa usiluje o prezentáciu zbierkového fondu pomocou výstav. Medzi najzásadnejšie výstavy zo zbierkového fondu galérie patrí projekt Po Moderne, ktorý začal už v roku 2017, ale pokračovanie výstavy a sprievodného programu v podobe prednášok a komentovaných prehliadok bolo realizované v roku 2018. Ďalšia výstava, ktorá predstavila doposiaľ nie veľmi známeho východoslovenského autora Františka Veselého reflektovala veľmi súčasný environmentálny problém a zároveň predstavila nadčasovú kvalitu maliarskeho prejavu tohto autora. Taktiež divácky úspešnou výstavou bola Socha, obraz, duch, svetlo - Príbehy zbierky starého umenia, kde bol predstavený doposiaľ veľmi málo prezentovaný fond starého umenia v moderných priestoroch. Zhodnocovanie zbierkového fondu v závere roka vyústilo do výpravného výstavného projektu „Na prelome - umenie rokov 1890-1918. Výstavy zo zbierok, boli samozrejme doplnené výstavami súčasného umenia, umelcov nastupujúcej aj etablovanej generácie. VSG vydala 4 publikácie, jednu väčšieho rozsahu k výstave „Na prelome - umenie rokov 1890-1918“, ktorá obsahovala texty odborníkov z rôznych oblastí a vytvára tak komplexný pohľad na danú dobu. V decembri dostali štyri projekty Východoslovenskej galérie cenu Rady galérií Slovenska – Biela kocka.

GALÉRIA UMELCOV SPIŠA

Sídlo: Spišská Nová Ves

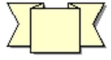
Počet spravovaných objektov: 2

Galéria sprístupňuje a v rámci kultúrno – vzdelávacej činnosti využíva diela všetkých oblastí výtvarného umenia, histórie a súčasnosti, domácej i zahraničnej proveniencie s osobitným zreteľom na región Spiša.

VYHODNOTENIE PLNENIA ÚLOH A CIEĽOV NA JEDNOTLIVÝCH ÚSEKCH ODBORNEJ ČINNOSTI

- ☞ *Akvizičná činnosť a VVČ:* V rámci zbierkotvornej činnosti v roku 2018 galéria získala 48 diel.
- ☞ *Publikačná činnosť pracovníkov múzea:* V roku 2018 publikovala GUS 3 katalógy a 2 sprievodcov k svojim nosným aktivitám.

- ☞ *Výstavná činnosť*: GUS celkovo pripravila 21 výstavných projektov a má tri stále expozície.
- ☞ *Kultúrno – vzdelávacia činnosť*: GUS celkovo pripravila 102 podujatí.
- ☞ *Propagácia*: Propagačné materiály boli realizované vo vlastnej réžii ku každej realizovanej výstave a kultúrno-výchovným podujatiam, podľa potreby v jazykových mutáciách: SK a ENG (pozvánky na výstavy).

Nosné podujatia galérie boli realizované v rámci dramaturgických výstavných celkov a profesionálnych sprievodných programov korešpondujúcich s nosnou výstavnou dramaturgiou; uviedla široké spektrum výchovno-vzdelávacích a kultúrno-spoločenských programov. Výstavná dramaturgia prezentovala mimoriadne projekty, z ktorých väčšia časť bola uvedená v premiére na Slovensku iba v GUS (14 výstav). Výstavné projekty boli prezentované nielen v priestoroch galérie, ale aj v rámci tzv. putovných výstav a projektov v spolupráci (4 výstavy), ktoré sa uviedli v rôznych regiónoch na Slovensku v spolupráci s Domom fotografie, o. z., s Galériou Jána Koniarka v Trnave, s Múzeom Vojtecha Löfflera v Košiciach, Tatranskou galériou v Poprade a so Slovenským inštitútom vo Varšave. Pre školy boli organizované Tvorivky s cieľom pravidelne popularizovať stále expozície galérie netradičnou formou a tvorivé dielne pre rôzne typy škôl viazané na aktuálne výstavy. Počas prázdnin a nedelí sa realizoval galerijný ateliér určený pre rodiny s deťmi, orientovaný na rôzne výtvarné i remeselné techniky.

2.3 Zariadenia pre kultúrno-osvetovú činnosť

Kultúrno-osvetová činnosť sa riadi zákonom č. 189/2015 Z. z. o kultúrno-osvetovej činnosti. Kultúrno-osvetová činnosť je definovaná v zákone ako činnosť, ktorá svojim spôsobom prispieva k rešpektovaniu ľudských práv a rozmanitosti kultúrnych prejavov, k utváraniu kultúrneho spôsobu života, k zvyšovaniu kultúrnej a vzdelanostnej úrovne obyvateľstva. KSK má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti podľa odborného zamerania na kultúrno-osvetovú činnosť sedem zariadení so všeobecným zameraním a jedno zariadenie so špecializovaným zameraním (hvezdáreň).

Sieť zariadení KSK pre kultúrno-osvetovú činnosť:

- ❖ Gemerské osvetové stredisko – Rožňava (GOS)
- ❖ Zemplínske osvetové stredisko v Michalovciach (ZOS)
- ❖ Spišské osvetové stredisko v Spišskej Novej Vsi (SOS)
- ❖ Kultúrne centrum Abova – Bidovce (KCA)
- ❖ Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria – Moldava nad Bodvou (KCÚBaR)
- ❖ Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia – Kráľovský Chlmec (KCMaP)
- ❖ Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína – Trebišov (MaKCJZ)
- ❖ Hvezdáreň v Michalovciach (špecializované osvetové zariadenie) (H)

Dve organizácie sú príspevkové (ZOS, MaKCJZ), ostatné sú rozpočtové.

Osvetové zariadenia so všeobecným zameraním zabezpečujú najmä:

- ❖ rozvoj kultúry - kultúrnej identity, kultúrneho potenciálu v podmienkach obcí;
- ❖ uchovávanie a zveľaďovanie kultúrnych hodnôt - ochranu a rozvoj nehmotného kultúrneho dedičstva – tradičnej ľudovej kultúry (TEK);
- ❖ podporu a rozvoj záujmovo-umeleckej činnosti (ZUČ) a neprofesionálnej umeleckej tvorby (súťaž – garant: Národné osvetové centrum - NOC);

- ❖ výmenu kultúrnych hodnôt v rámci cezhraničnej spolupráce;
- ❖ metodickú činnosť, metodické poradenstvo pre daný región;
- ❖ neformálne vzdelávanie v oblasti kultúry a prevencie negatívnych spoločenských javov atď.

Osvetové zariadenie so špecializovaným zameraním zabezpečuje najmä:

- ❖ neformálne vzdelávanie v oblasti astronómie;
- ❖ plnenie úloh na úseku populárno-výchovnej, odbornovo-výskumnej, pozorovateľskej a poradenskej činnosti v oblasti astronómie a príbuzných vied;
- ❖ dostupnosť informácií a poznatkov z vedy, techniky, výskumu a vývoja v oblasti astronómie atď.

Každé zariadenie pre kultúrno-osvetovú činnosť má niečo špecifické v rámci svojho územného pôsobenia so zreteľom na zachované tradície, zvyky, kultúrne a prírodné dedičstvo, preferovanie vybraných kultúrnych aktivít vzhľadom na disponibilitu územia, hlavne čo sa týka aktérov v oblasti tradičnej ľudovej kultúry i záujmovo-umeleckej činnosti. Táto skutočnosť prirodzene naznačuje alternatívnu špecializáciu zariadenia. Osvetové zariadenia a kultúrne centrá plnia v súčasnosti najrozmanitejšie úlohy v oblasti záujmovo-umeleckej činnosti a mimoškolskej výchovy, ale stále viac sa zapájajú do aktivít účelovo smerujúcich k vytváraniu produktov cestovného ruchu. V neposlednom rade sú osvetové zariadenia aj metodickými inštitúciami a spoluorganizátormi podujatí pre mnohé subregióny, mikroregióny a obecné samosprávy, ktoré na realizáciu kultúrnych aktivít z vlastných zdrojov nemajú vhodné podmienky. Nezastupiteľná oblasť ich činnosti je starostlivosť o tradičnú ľudovú kultúru a jej vyvrcholením býva organizácia folklórnych slávností, festivalov, súťaží a prehliadok. Odhaduje sa vyše 5 tisíc aktérov v rámci rôznych skupín TLK, (členovia folklórnych súborov, folklórnych skupín, speváckych skupín, ľudovej hudby, jednotlivci – speváci, inštrumentalisti, ľudoví rozprávači) v regióne. V oblasti folkloristiky sa v roku 2018 viac venovalo metodike a vzdelávacím aktivitám v záujme poskytovania kvalitných kultúrnych služieb v oblasti TLK s dôrazom na autenticitu. Podujatia s názvom „Metodika folklóru“ sa konali 4-krát v priestoroch Kasárni/Kulturpark v Košiciach. Pripravili sa tanečné domy s výučbou tanečných motívov z regiónov KSK s cieľom rozvíjania kultúrneho dedičstva a podpory TLK s tematickým zameraním: povel'konočná tancovačka, májová tancovačka, predvianočná tancovačka a pod. Zo strany kultúrneho centra s krajskou pôsobnosťou boli zrealizované aj výjazdy do základných škôl v regióne v rámci projektu „Umenie ťa dobehne“ počas celého kalendárneho roka. Pomocou tohto jedinečného projektu bolo tanečným umením oslovených cca 2 000 detí v kraji. Uskutočnili sa 3 tanečné školy, v rámci ktorých dominovali Abovské tance vyučované pomocou metódy tanečných domov (UNESCO).

K najvýznamnejším festivalom v roku 2018, na ktorých sa podieľali kultúrne zariadenia možno zaradiť: Abovské folklórne slávnosti, Spišské folklórne slávnosti, Gemerský folklórny festival, Zemplínske slávnosti, Fašiangový festival, Tokaj v Európe a Dedovizeň, Mulatos Romale, Tokajský festival, Putovný festival, Rok na Gemi, Svätomartinský festival, šicKE-košicKE, Medzibodrožský folklórny festival, Medzinárodný festival paličkovanej čipky, Festival starého umenia, Spišský Jeruzalem a iné. Celkovo osvetové zariadenia a kultúrne centrá v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK zrealizovali vyše 50 festivalov s celkovým počtom nad 100 000 návštevníkov.

V roku 2018 pripravilo 8 zariadení pre kultúrno-osvetovú činnosť **1658 podujatí** (festivalové aktivity, prezentácie remesiel, výstavy, prednášky, kurzy, krúžky, tvorivé dielne, súťaže v rámci záujmovo-umeleckej činnosti apod.), na ktorých sa evidovalo **197 586 návštevníkov**. Medziročne došlo k nárastu aktivít o 1,6%.

Návštevnosť sa za posledné roky kolíše okolo hranice 200 000 návštevníkov. Údaj za MaKCJ v Trebišove je skreslený tým, že sa do neho započítava celková návštevnosť (vrátane múzea). Návštevnosť nie je hlavným kritériom hodnotenia činnosti, keďže jej kolísanie u kultúrno-osvetových zariadení závisí od niekoľkých faktorov:

- väčšina festivalových aktivít sa koná v exteriéri, preto návštevnosť závisí od počasia;
- problematické určovanie neplatennej návštevnosti;
- špecifické zameranie jednotlivých zariadení, ktoré majú rôznorodé pôsobenie a rozdielne priority pre každý rok (napr. posun od masovejších akcií k metodickému pôsobeniu – KCÚBaR, a pod.)

Tabuľka 7 Počet aktivít zariadení pre kultúrno-osvetovú činnosť za rok 2018

Celkový počet aktivít	GOS	ZOS	SOS	KCA	KCÚBaR	KCMaP	MaKCJZ	H	spolu
2017	394	380	50	51	72	77	179	428	1631
2018	431	392	61	69	94	76	182	353	1658

Z celkovej návštevnosti v roku 2018 bola platená na úrovni 71% (57 598) a neplatená na úrovni 29% (139 988). Pozitívnym trendom je postupné udržiavanie pomeru platiacich a neplatiacich návštevníkov (72% (58 212):28% (137 744) v roku 2017), čo poukazuje na skutočnosť, že aj napriek nepriaznivej socio-ekonomickej situácii v niektorých oblastiach kraja, si užívatelia kultúrnych služieb uvedomujú ich kvalitu a hodnotu, čo je prejavené ochotou platiť za ňu. Je potrebné poznamenať, že zariadenia pre kultúrno-osvetovú činnosť poskytujú najviac kultúrnych služieb bezplatne, resp. iba so symbolickým vstupným.

Tabuľka 8 Platená a neplatená návštevnosť v roku 2018 (KOČ)

	GOS	ZOS	SOS	KCA	KCUBaR	KCMaP	MaKCJZ	H	SPOLU
Platená návštevnosť	7099	1786	3362	2706	3884	3414	28624	6723	57598
Neplatená návštevnosť	15367	40664	12436	9410	12288	21863	25091	2869	139988
Návštevnosť SPOLU	22466	42450	15798	12116	16172	25277	53715	9592	197586

GEMERSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO

Sídlo: Rožňava, (v zrekonštruovanom Dome tradičnej kultúry Gemera)

Počet spravovaných objektov: 2 **Územná pôsobnosť:** okres Rožňava

Gemerské osvetové stredisko vykonáva všeobecnú kultúrno-osvetovú činnosť, pokrýva aj oblasť astronómie a príbuzných vied strediska Hvezdárne v Rožňave a rozvíja špeciálne aktivity v oblasti TLK v Dome tradičnej kultúry Gemera – okrem remeselných aktivít zabezpečuje v súlade s cieľmi udržateľnosti projektu rekonštrukcie budovy GOS aj aktivity digitálneho kina Apollo.

Nosné aktivity

- ❖ Gemerský folklórny festival Rejdová (45. ročník). – najautentickejší festival tradičnej ľudovej kultúry v regióne; na festivale vystúpilo vyše tisíc účinkujúcich;
- ❖ Medzinárodný workshop paličkovanej čipky;
- ❖ Rok na Gemeri - slávnosti zvykov a obyčají Gemera a Malohontu. Festival v trvaní jedného týždňa s rôznymi sprievodnými aktivitami. Na galaprograme s názvom „Čo starí pamätajú, mladí zachovajú“ vystúpilo 260 účinkujúcich.

Ďalšie vybrané významné aktivity:

- ❖ Interaktívne vzdelávacie programy TLK - tradičné remeslá, cyklické školenia pre vedúcich folklórnych kolektívov, tvorivé dielne výstavy, súťaže atď.;
- ❖ GOS je koordinátorom a organizátorom krajskej súťaže CINEAMA – prehliadky amatérskej filmovej tvorby.
- ❖ Hvezdáreň – aktivity v roku 2018 sa konali v obmedzenom rozsahu vzhľadom na skutočnosť, že organizácii sa podarilo zamestnať odborného zamestnanca až v druhom polroku 2018. Za tri posledné mesiace 2018 sa konalo 12 exkurzií do hvezdárne s počtom návštevníkov 274 a 11 pozorovaní, na ktorých sa zúčastnilo 31 záujemcov. Organizácia sa zapojila aj do krajskej postupovej súťaže Vesmír očami detí s počtom výtvarných prác 98 z 10 škôl z regiónu Gemer.

GOS v súlade s dlhodobými cieľmi rozvoja organizácie sa prioritne sústreďuje na rozvoj tradičnej ľudovej kultúry Gemera s dôrazom na oblasť tradičnej remeselnej výroby, na ich monitorovanie, zdokumentovanie a propagáciu formou vzdelávania, prezentácie, výskumnej a výstavnej činnosti. Rok 2018 bol mimoriadne významný nielen pre samotné zariadenie, ale aj z pohľadu zariadení pre kultúrno-osvetovú činnosť v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK s osobitným zreteľom na regeneráciu tradičného vidieckeho remeselníctva – realizáciou prvej pilotnej aktivity v podobe vzdelávacieho workshopu pre remeselníkov – prvovýrobcov v oblastiach marketingu, propagácie, prezentácie a predaja vlastných výrobkov. Uvedené aktivity smerujú k čoraz výraznejšej špecializácii osvetového strediska na oblasť tradičného remeselníctva celokrajského významu. Gemerské osvetové stredisko vytvorilo prezentačné produktové balíčky Domu tradičnej kultúry Gemera – predovšetkým hrnčiarske a tkáčske výrobky – na reprezentatívne účely KSK. Inšpiratívnou aktivitou bolo vytvorenie celoročnej ponuky aktivít podľa produktových balíkov pre rôzne cieľové skupiny a v rôznych obdobiach. Ďalšie mimoriadne úspechy organizácie sú: prekročenie vlastného príjmu o 24%, zvýšenie počtu aktivít o 10%, nárast počtu platiacich návštevníkov o 19%.

ZEMPLÍNSKE OSVETOVÉ STREDISKO

Sídlo: Michalovce

Počet spravovaných objektov: 1   **Územná pôsobnosť:** okresy Michalovce a Sobrance

Zemplínske osvetové stredisko zabezpečuje všeobecnú kultúrno-osvetovú činnosť pre obce v rámci dvoch okresov. Okrem sídla organizácie má ZOS zriadené detašované pracovisko v Sobranciach a jeho súčasťou je aj folklórny súbor Zemplín. Detašované pracovisko

v Sobranciach plnohodnotne zabezpečuje všetky všeobecné kultúrno-osvetové činnosti s osobitným zreteľom na rozvoj Sobranecka s prioritným poslaním výmeny aktivít v cezhraničnej oblasti a šírenia hodnôt predovšetkým ľudovej kultúry Zemplína.

Nosné aktivity

- ❖ Aktivity v oblasti tradičnej ľudovej kultúry s osobitným zreteľom na prezentáciu samosprávneho kraja v oblasti folkloristiky doma i v zahraničí sa aj v roku 2018 zabezpečovali predovšetkým prostredníctvom Folklórneho súboru Zemplín a Detského folklórneho súboru Zemplínik - realizovaním vyše 40 programových vystúpení.
- ❖ Zemplínske slávnosti – najstarší folklórny festival v regióne Zemplína v roku 2018 navštívilo v rámci 59. ročníka odhadom 3 a pol tisíc divákov;
- ❖ Jánske ohne nad Šíravou – podujatie v rámci programu Terra Incognita (vyše 200 účinkujúcich a vyše 4 tisíc návštevníkov).

Ďalšie vybrané významné aktivity:

- ❖ Festivaly v oblasti TLK vo vybraných obciach regiónu (napr. Lekárovice, Pavlovce nad Uhom, Zalužice atď.); zariadenie sa aj v roku 2018 podieľalo na zabezpečení kultúrneho programu na podujatí cezhraničnej spolupráce Slovenska a Ukrajiny „Deň priateľstva – dobrosusedstva“ vo Vyšnom Nemeckom;
- ❖ Zemplínska heligónka – na tejto celoslovenskej nesúťažnej prehliadke sa zúčastnilo v roku 2018 celkom 68 heligónkarov.
- ❖ ZOS je koordinátorom krajskej súťaže v oblasti hovoreného slova Metamorfózy slova i súťažnej prehliadky detských speváckych zborov Mládež spieva.

Zemplínske osvetové stredisko je jediným kultúrnym zariadením samosprávneho kraja, do zriaďovateľskej pôsobnosti ktorého patrí aj folklórny súbor. Predurčuje to jeho osobitné postavenie v kraji – predovšetkým v oblasti prezentácie kultúrnych hodnôt regiónu Zemplína prostredníctvom folkloristiky. Zariadenie zabezpečuje v rámci chránenej dielne aj úpravu, opravu, ale i šitie krojov s citom pre zachovanie autenticity hmotného i nehmotného kultúrneho dedičstva. ZOS má v oblasti TLK predpoklady získať prvenstvo v rámci KSK v oblasti výskumu krojov, potrebuje to však systematickú prácu so stanovením konkrétnych cieľov a koncepčných zámerov so zapojením odborníkov – etnografov z regiónu. ZOS zo všetkých zariadení pre kultúrno-osvetovú činnosť v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK sa najintenzívnejšie venuje aktivitám so zameraním na kultúru zdravotne znevýhodnených občanov i podujatiam s charakterom prevencie v rôznych oblastiach spoločenského života. Svedčí o tom aj fakt, že práve Zemplínske osvetové stredisko získalo v roku 2018 najviac podporených projektov MK SR v oblasti grantového podprogramu „Kultúra znevýhodnených skupín“. Organizácia, vzhľadom na existujúce prírodné a kultúrne bohatstvo v regióne, by sa v budúcnosti mala viac orientovať aj na aktivity smerujúce k rozvoju kultúrneho turizmu.

SPIŠSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO

Sídlo: Spišská Nová Ves

Počet spravovaných objektov: 0   **Územná pôsobnosť:** okresy Spišská Nová Ves a Gelnica

Spišské osvetové stredisko je jediným kultúrnym zariadením v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, ktoré vykonáva kultúrno-osvetovú činnosť jednozložkovo v súlade so zákonom č. 189/2015 Z. z. o kultúrno-osvetovej činnosti. Osvetové stredisko zabezpečuje široké

spektrum aktivít záujmovo-umeleckej činnosti v spádových územných okresoch s osobitným zreteľom na Hnilecký región.

Nosné aktivity

- ❖ Kultúrno-duchový festival Spišský Jeruzalem – 6. ročník. Jedinečný projekt svojho druhu zameraný na rozvoj kultúrneho a duchovného turizmu prepojený s históriou, faunou a flórou v regióne. Podujatie je pravidelne pripravované v spolupráci s Prešovským samosprávnym krajom, Spišským Biskupstvom a ďalšími partnermi. Vyše 4 tisíc návštevníkov.
- ❖ Spišské folklórne slávnosti v roku 2018 vstúpili do svojho 46. ročníka - 800 účinkujúcich a vyše 2 800 návštevníkov.

Ďalšie vybrané významné aktivity:

- ❖ Krajská súťaž neprofesionálnej fotografickej tvorby AMFO v spolupráci so Slovenským technickým múzeom v Košiciach.
- ❖ Divadelný festival Jaklovce – 1. ročník regionálnej prehliadky, ktorej cieľom je rozvíjať ochotnícku divadelnícku činnosť na Dolnom Spiši a zároveň vzdelávať ochotníkov v oblasti réžie, dramaturgie, scénografie a herectva.
- ❖ Z inovatívnych kreatívnych aktivít sú veľmi obľúbené podujatia: Graffiti Street Art; DUF-ART; WeKlady; Ekovýkres, Ekoplagát; Mušky raja atď.
- ❖ V oblasti menšinovej kultúry úspešne zrealizovalo osvetové stredisko tradičnú prehliadku v speve rusínsko-ukrajinských piesní „Hospodi pomiluj“ a prehliadku speváckych zborov východného obradu „Makovická struna“.

Spišské osvetové stredisko má výnimočné postavenie v rámci zariadení pre kultúrno-osvetovú činnosť v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK predovšetkým tým, že veľké nosné aktivity realizuje aj na území susedného regiónu – Prešovského samosprávneho kraja. Osvetové stredisko úspešne spolupracuje s partnermi zo susedného regiónu a v značnej miere prispieva k rozvíjaniu spolupráce dvoch krajov v širšom kontexte v prospech rozvoja kultúrneho turizmu a v oblasti záujmovo-umeleckej činnosti. Spišské osvetové stredisko veľmi aktívne zapája kreatívne prvky do širokého spektra podujatí v rôznych oblastiach, odvážne sa púšťa do inovatívnych projektov, a ktoré pozitívne prispievajú k motivácii predovšetkým detí a mládeže k tvorivej kultúrnej činnosti. Organizácia má mimoriadne veľký potenciál byť vybraným zariadením celokrajského rozmeru pri realizácii aktivít v prospech rozvoja náboženského kultúrneho turizmu v regióne KSK s nadregionálnym dosahom.

KULTÚRNE CENTRUM ABOVA

Sídlo: Bidovce

Počet spravovaných objektov: 1 (areál pamätníka Dargov),

Územná pôsobnosť: vymedzené obce okresu Košice - okolie v počte 71

Kultúrne centrum Abova má okrem výkonu všeobecnej kultúrno-osvetovej činnosti v správe areál Pamätníka víťazstva v Dargovskom priesmyku (od 1.1.2013).

Nosné aktivity

- ❖ Abovské folklóre slávnosti – v roku 2018 sa konal jubilejný 50. ročník, na ktorom vystúpilo 378 účinkujúcich a bolo evidovaných 2 200 návštevníkov;
- ❖ Dargovská ruža – súťažná prehliadka v speve ľudových piesní sa pravidelne koná v obci Svinica; v roku 2018 sa do prehliadky zapojilo 240 účinkujúcich;

Ďalšie vybrané významné aktivity:

- ❖ Festival starého umenia a histórie Abova – podujatie zamerané na prezentáciu dobovej hudby a starého umenia sa v roku 2018 tradične uskutočnilo v priestoroch románsko-gotického kostola vo Svinici a prvýkrát aj v kaštieli v Nižnej Kamenici;
- ❖ Kultúrne centrum je organizátorom: krajskej súťaže - prehliadky detskej dramatickej tvorivosti a divadla dospelých hrajúcich pre deti - Detské divadelné Košice /v roku 2018 s počtom účinkujúcich 141/; ďalej prehliadky sólistov tanečníkov v ľudovom tanci – Šaffova ostroha s počtom súťažiacich 58.
- ❖ Aktivity realizované v areáli Pamätníka víťazstva v Dargovskom priesmyku;

Kultúrne centrum Abova bolo zriadené v roku 2009 a z tohto pohľadu je popri KCÚBaR jedným z dvoch „najmladších“ zariadení pre kultúrno-osvetovú činnosť v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. Má významné postavenie v oblasti festivalových aktivít ľudových tradícií, keďže je organizátorom jedného z najstarších festivalov v regióne – Abovských folklórnych slávností /jediný festival svojho druhu v rámci KSK je zaradený do zoznamu Európskych folklórnych festivalov/. Kultúrne zariadenie dostalo v roku 2013 - ako vyššie uvádzame - do svojej správy areál Pamätníka oslobodenia a víťazstva v Dargovskom priesmyku spolu so Sieňou bojovej slávy. Okrem realizácie reštaurovania pamätníka v roku 2017, sa v roku 2018 neuskutočnili ďalšie rekonštrukčné práce, ktoré sú plánované na revitalizáciu celého areálu. Napriek skutočnosti, že areál vzhľadom na jeho technický stav fungoval iba v obmedzenom režime, Kultúrne centrum Abova zabezpečovalo v spolupráci s Okresným úradom Košice-okolie pietne akty kladenia vencov pri výročiach významných dejinných udalostí (na počesť padlým bojovníkom II. svetovej vojny pri oslobodení obcí okresu Košice-okolie, ukončení 2.svetovej vojny, padlým v SNP) a organizovalo aj celodenné podujatie s vojenskou tematikou „Po stopách Dargovských bojov“. KCA je jediným zariadením v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, ktoré všetky aktivity uskutočňuje mimo sídla organizácie a takmer výhradne na území iných obcí v rámci regiónu, keďže v sídle organizácie nie sú vytvorené podmienky na realizáciu aktivít. Kultúrne centrum potrebuje revitalizáciu tak pri vytvorení optimálnych pracovných podmienok ako aj po personálnej stránke. Na druhej strane je potrebné poznamenať, že KCA má predpoklady špecializovať sa v rámci regiónu na kultúrne zariadenie s prezentáciou podujatí s vojensko-historickou tematikou /po realizácii plánovanej rekonštrukcie areálu v Dargovskom priesmyku/ a vzhľadom na bohatstvo kultúrneho dedičstva v regióne (Herľany, Nižná Myšľa, Slanec, Nižná Kamenica atď.) aj smerom na rozvoj kultúrneho turizmu.

KULTÚRNE CENTRUM ÚDOLIA BODVY A RUDOHORIA

Sídlo: Moldava nad Bodvou,

Počet spravovaných objektov: 1 (Hvezdáreň Medzev) **Územná pôsobnosť:** obce Údolia Bodvy a Rudohoria, vybrané obce okresu Košice - okolie celkom v počte 43 a mesto Košice.

Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria bolo zriadené v roku 2009 na zabezpečenie aktivít okrem všeobecnej kultúrno-osvetovej činnosti aj v oblasti astronómie a príbuzných vied v Hvezdárni v Medzeve. Súčasťou KCÚBaR je od roku 2015 aj pracovisko v Košiciach, ktoré bolo vytvorené s nadväznosťou na menovanie organizácie za vybrané osvetové zariadenie KSK, ktoré plní úlohy a vystupuje ako koordinačné stredisko pre oblasť osvetovej činnosti a oblasť TLK s krajskou pôsobnosťou. V roku 2017 dostalo do vienka starostlivosť o Pamätný dom Zoltána Fábryho v Štóse.

Nosné aktivity

- ❖ Putovný festival Údolia Bodvy a Rudohoria - prezentácia a šírenie tradičnej ľudovej kultúry národnostných menšín. V roku 2018 sa festival konal v obci Vyšný Medzev za účasti 300 účinkujúcich a približne 1000 divákov;
- ❖ Fašiangový festival - podujatie na prezentáciu krojov z regiónu, ale i zo zahraničia - autentická ľudová veselica;
- ❖ Festival rodín – krajský festival, do ktorého sa zapojili všetky zariadenia pre kultúrno-osvetovú činnosť v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK s prezentáciami folklóru, ľudových remesiel i regionálnych gastronomických špecialít; počet účinkujúcich 350 a približne tisíc návštevníkov počas jedného dňa;
- ❖ šicKEkošicKE – vzdelávací festival v oblasti TLK sa v roku 2018 prvýkrát konal v priestoroch Tabačka/Kulturfabrik;
- ❖ Aktivity Hvezdárne v Medzeve - pozorovania, súťaže, výstavy, tvorivé dielne, prednášky - hvezdáreň navštívilo celkom 4374 registrovaných návštevníkov. Tento úsek KCÚBaR je mimoriadne úspešný aj v získavaní kultúrnych poukazov – v roku 2018 to bolo 1094.

Ďalšie vybrané významné aktivity

- ❖ Aktivity novej platformy TLK (cyklické školenia o metodike folklóru ; tanečné domy s výučbou ľudového tanca);
- ❖ Je organizátorom krajských súťaží: Zahraj, že mi, zahraj (súťaž detských folklórnych súborov; Košická paleta (súťaž a výstava neprofesionálnej výtvarnej tvorby); Tancuj, tancuj (súťaž choreografií folklórnych súborov);
- ❖ Aktivity v oblasti záujmovo-umeleckej činnosti - Výtvarný tábor súčasného umenia; prázdninové a víkendové tvorivé dielne, výstavy, súťaže; prehliadka videotvorby mladých (REC-PLAY).
- ❖ V roku 2018 organizácia začala práce na spracovávaní celého dedičstva Zoltána Fábryho, postupnej katalogizácii a archivácii knižničného fondu, ktorý bude základným pilierom pre realizáciu aktivít v Pamätnom dome Z. Fábryho v budúcnosti.

Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria vo svojej pôvodnej činnosti vychádza predovšetkým z vidieckeho rázu územia, kultúrneho bohatstva lokality, ako aj špecifik národnostne zmiešaného územia. Osobitnou úlohou organizácie – ako zariadenia s krajskou pôsobnosťou - je zabezpečenie systematických metodických a vzdelávacích aktivít v rôznych oblastiach kultúrno-osvetovej činnosti v regióne. Je jediným osvetovým zariadením, ktoré má svoje pracoviská v štyroch rôznych obciach v rámci kraja. KCÚBaR pokračovalo v roku 2018 v naplňaní zámerov v procese realizácie regionálnych a krajských súťaží predovšetkým v oblasti tradičnej ľudovej kultúry. Organizácia je lídrom v koncepčnom šírení tanečného umenia TLK s dodržaním prvkov autenticity folklóru a zabezpečenia vzdelávania pre aktérov folklórnych tancov metódou UNESCO. Významne realizuje aktivity v rámci koncepcie „abeceda folklóru“ počnúc od najmenších detí v predškolskom veku cez žiakov základných škôl a stredoškolskej mládeže po dospelých a širokú verejnosť. V roku 2018 aktívne odštartovala spoločné riešenie vybraných úloh v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti krajského významu s osobitným dôrazom na folkloristiku v spolupráci s Platformou TLK, členmi ktorej sú na dobrovoľnej báze metodici a odborníci z folklórnych zoskupení v kraji, ale aj z kultúrno-osvetových zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK.

KULTÚRNE CENTRUM MEDZIBODROŽIA A POUŽIA

Sídlo: Kráľovský Chlmec

Počet spravovaných objektov: 0 Územná pôsobnosť: obce Medzibodrožia a Použia
v počte 50

Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia bolo zriadené v roku 2006 ako jediné trojzložkové zariadenie v regióne KSK, ktoré vzhľadom na národnostné zloženie obyvateľstva s dôrazom na podporu a rozvoj národnostnej kultúry vykonáva: všeobecnú osvetovú činnosť; získava, spracúva, ochraňuje a sprístupňuje knižný fond; zhromažďuje predmety múzejnej a galerijnej hodnoty v rámci kultúrneho dedičstva. Súčasťou organizácie je: Knižnica pri KCMaP a Regionálna muzeálna expozícia Jozefa Mailátha.

Nosné aktivity

- ❖ Tokajský festival v Borši – multižánrový festival s prioritou zviditeľnenia historického dedičstva osobnosti Františka II. Rákócziho so zreteľom na jeho rodisko v Borši. V roku 2018 sa podľa dramaturgie festivalu zapojili do programovej štruktúry kultúrne zoskupenia z 8 štátov Európy /Slovensko, Maďarsko, Česko, Rakúsko, Francúzsko, Poľsko, Turecko, Ukrajina/;
- ❖ Svätomartinský festival – patrí medzi najväčšie folklórne podujatie prihraničného regiónu, v spojení s jarmokom domácich produktov a miestnych gastronomických špecialít. Podujatie sa tradične koná v obci Veľké Trakany; v roku 2018 bolo na festivale odhadom vyše 7 tisíc návštevníkov z celého regiónu i zo zahraničia;
- ❖ Mulatos Romale – je jediný festival so zameraním na prezentáciu rómskej menšinovej kultúry v Košickom samosprávnom kraji, do ktorého boli zapojené aj v roku 2018 všetky zariadenia KSK pre kultúrno-osvetovú činnosť a Divadlo Romathan. Podujatie bolo spojené s vyhodnotením výtvarnej súťaže Malé čierne oči a prezentáciou tradičných remesiel rómskej kultúry.

Ďalšie vybrané významné aktivity

- ❖ Kultúrne centrum je koordinátorom a organizátorom postupovej súťažnej prehliadky detských divadiel v oblasti menšinovej kultúry - Polatorická jar/Latorca Menti Tavas, ako aj súťaží v prednese poézie a prózy Hviezdoslavov Kubín a Tompa Mihály.
- ❖ Úspešne realizuje aktivity v rámci cezhraničnej spolupráce, predovšetkým s Maďarskom /napr. Rákóczi a jeho doba; Slávny Zemplín – Slávny Újhely; Dni sv. Juraja, Dni maďarskej kultúry/;
- ❖ Organizácia systematicky realizovala aktivity a zabezpečovala knižnično-informačné služby v Knižnici pri KCMaP; v roku 2018 bolo evidovaných 427 používateľov; návštevníkov knižničných služieb 2290, návštevníkov na kultúrno-vzdelávacích podujatiach v knižnici 4400 osôb; prírastok knižničného fondu v r. 2018 bolo 594 knižničných jednotiek /stav k 31.12.2018 bol 28 348/;
- ❖ Organizácia zabezpečovala rôzne aktivity v priestoroch Muzeálnej expozície J. Mailátha; celkový stav zbierkového fondu ku koncu r. 2018 bol 3532 kusov zbierkových predmetov, z toho 1888 knižných titulov z darov pre muzeálnu expozíciu.

Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia má mimoriadne významné postavenie pri tvorbe i prezentácii národnostnej menšinovej kultúry širokospektrálne - v oblasti tradičnej ľudovej kultúry, folkloristiky, remesiel, ďalej v oblasti záujmovo-umeleckej činnosti aj so zreteľom na rôzne hudobné žánre, neprofesionálneho výtvarníctva, ochotníckeho divadelníctva i hovoreného slova národností žijúcich v tejto spádovej oblasti s dôrazom na maďarskú kultúru a kultúru rómskeho etnika. Ako trojzložkové zariadenie kultúrne služby pripravuje a realizuje v súlade so zriaďovateľskou listinou v oblastiach okrem kultúrno-osvetovej činnosti aj v rámci muzeálnej expozície a knižnice regionálneho charakteru. KCMaP ako

trojzložková inštitúcia zastáva funkciu kultúrneho stánku pre celý región Medzibodrožia a Použia. Kultúrne zariadenie aktívne spolupracuje s obcami, školami, so subjektmi tretieho sektora - kultúrnymi i vzdelávacími - v záujme spoločnej prezentácie a zviditeľnenia hodnôt tradičnej ľudovej kultúry i skvostov regiónu v prihraničnej oblasti. Zrekonštruovaný objekt muzeálnej expozície J. Mailátha s moderným interaktívnym technickým vybavením je prítiažlivým miestom kultúry pre obyvateľov i návštevníkov mesta Kráľovský Chlmec a širšieho okolia. KCMaP v roku 2018 pokračovalo v zveľaďovaní areálu muzeálnej expozície - dobudovaní dvornej časti s cieľom vytvárania nových možností na ponuku kvalitných multižánrových kultúrnych služieb regionálneho významu.

MÚZEUM A KULTÚRNE CENTRUM JUŽNÉHO ZEMPLÍNA

Sídlo: Trebišov

Počet spravovaných objektov: 7   **Územná pôsobnosť:** okres Trebišov
/v osvetovej činnosti okrem obcí Medzibodrožia/

Nakoľko boli profil a muzeálna činnosť spomenuté vyššie, v nasledujúcej časti bude zhodnotenie len kultúrno-osvetovej činnosti.

Nosné aktivity kultúrno-osvetovej činnosti

- ❖ Tokaj v Európe a Dedovizeň – celodenný multižánrový program na hranici bez hraníc na Tokajskej vínnej ceste. Programová časť Dedovizeň je zameraná na prezentáciu kultúry Slovákov žijúcich v zahraničí.; v roku 2018 vystúpili kultúrne zoskupenia z Maďarska /Pálháza, Sátoraljaújhely/ a z Ukrajiny /Storožnica/.
- ❖ Chlebom a vínom – dožinkové slávnosti; pestrá škála programov aj s prezentáciou unikátnych historických poľnohospodárskych strojov, zariadení, tradičných ľudových remesiel i života na vidieku má v rámci regiónu ojedinelý charakter; prezentácia regionálnych gastronomických špecialít v oblasti TLK je na podujatí veľmi bohatý.
- ❖ Andrassyovci v Trebišove – 13. ročník festivalu s prezentáciami dobovej hudby, výstavami, prehliadkami historických objektov trebišovského kaštieľa s cieľom priblíženia „andrassyovských“ dejín širokej verejnosti;

Ďalšie vybrané významné aktivity

- ❖ Divadelný Trebišov – XXI. ročník festivalu, ako malá krajská scénická žatva ochotníckych divadelných súborov kraja /do prehliadky sa zapojilo 6 súborov/;
- ❖ Organizovanie „hand made“ trhov – v roku 2018 sa prezentovalo 73 výrobcov;
- ❖ Kultúrne centrum zabezpečuje okrem všeobecnej osvetovej činnosti aj špecializovanú osvetovú činnosť – popularizáciu astronómie a ostatných príbuzných vied vlastným útvarom astronómie, v rámci ktorého systematicky realizuje aktivity predovšetkým s charakterom osvetovej, popularizačnej a výchovnej činnosti – prednášky, besedy, astronomické večery /Noc v škole, Vesmír očami detí, Deň hviezdární a planetárií, Európske solárne dni a Svetový kozmický týždeň apod./ Úsek astronómie zrealizovalo v roku 2018 celkom 120 jednorazových podujatí a jedno cyklické, s počtom 4460 účastníkov.

Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína je prvou organizáciou, ktorá vznikla spojením dvoch samostatných subjektov - oblasť originálnej činnosti múzejníctva s originálnou osvetovou činnosťou. K spojeniu pôvodného Vlastivedného múzea v Trebišove a Regionálneho osvetového strediska v Trebišove došlo k 1. 1. 2012. Toto multikultúrne zariadenie po rokoch vykazuje skvalitnenie poskytovaných služieb v kultúre v súlade

s miestnymi potrebami. Rozšírila sa ponuka kultúrnych služieb v areáli kaštieľa. Vparticipácii úseku múzea a úseku osvetovej činnosti sa utvoril jednotný marketing a zefektívnila sa tak propagácia zariadenia. Prostredníctvom podujatí KC sa prezentujú expozície múzea na nadregionálnych festivaloch s výnimočným veľkým záujmom návštevníkov. V rámci samosprávneho kraja je MaKCJZ jediným zariadením, ktoré v rámci pripravovaných podujatí prezentuje tradičné poľnohospodárske práce na historických poľnohospodárskych strojoch a náradiach. Dva úseky spolu tvoria „komunitné centrum kultúry“, veľa aktivít je situovaných do areálu kaštieľa, čo „oživuje“ prezentácie muzeálnej expozície. Po presťahovaní úseku osvetovej činnosti do zrekonštruovaných priestorov kaštieľa sa aktivity múzea a úseku osvetovej činnosti stále viac približujú a vzájomne sa dopĺňajú.

HVEZDÁREŇ V MICHALOVCIACH

Sídlo: Michalovce

Počet spravovaných objektov: 1   **Územná pôsobnosť:** Košický samosprávny kraj

Hvezdáreň v Michalovciach je jediným zariadením v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK s predmetom činnosti ako osvetové zariadenie so špecializovaným zameraním najmä na plnenie úloh na úseku populárno-výchovnej, odbornovo-výskumnej, pozorovateľskej a poradenskej činnosti v oblasti astronómie a príbuzných vied. Na území kraja vykonáva odbornovo-poradenskú, metodickú a informačno-dokumentačnú činnosť pre osvetové zariadenia v oblasti astronómie a príbuzných vied.

Nosné aktivity

- ❖ Vesmír očami detí – celokrajská výtvarná súťaž; v rok 2018 sa do súťaže zapojilo 305 detí z 35 MŠ, ZŠ a ZUŠ. Ocenené práce v piatich kategóriách následne boli vystavené v priestoroch Mestského kultúrneho centra v Michalovciach;
- ❖ Čo vieš o hviezdach – krajská vedomostná súťaž, ktorú realizuje hvezdáreň v spolupráci s odbornými útvarmi astronómie kultúrnych zariadení KSK, okresnými astronomickými kabinetmi, planetáriami v regióne i centrami voľného času;
- ❖ Ekobeh – ekologická súťaž spojená s orientačným behom sa konalo pri príležitosti Dňa Zeme 22.4.2018, do ktorej sa zapojili 4-členné družstvá z michalovských základných škôl.;
- ❖ Cesta Slnecnou sústavou – je názov náučno-zábavného podujatia, ktoré organizovalo hvezdáreň v roku 2018 už 27. - krát, na ktorom sa zúčastnilo 1 411 návštevníkov;
- ❖ Astronomické krúžky sú veľmi populárnymi vzdelávacími a zároveň voľno-časovými aktivitami predovšetkým pre školskú mládež. V rámci popularizačno-vzdelávacej činnosti sa uskutočnilo vo hvezdárni 94 podujatí pre 3052 účastníkov;

Ďalšie vybrané významné aktivity

- ❖ Letný astronomický tábor; Vzdelávacie aktivity – prednášky pre školy; Večerné pozorovanie oblohy pre verejnosť; Pozorovanie Slnka na vybraných aktivitách osvetových zariadení v kraji;

- ❖ Natočenie prezentačných filmov s astronomickou tematikou – vid' nižšie úspech v r. 2018;
- ❖ Hvezdáreň pravidelne realizovala počas celého roka aktivity priamo na školách prostredníctvom populárneho prenosného planetária;

Hvezdáreň sídli v „Moussonovom dome“ s areálom, ktorý bol komplexne zrekonštruovaný v rokoch 2015-2016. Od roku 2017 organizácia naplno odštartovala svoje aktivity v nových - výrazne kvalitnejších podmienkach poskytovania špecializovaných astronomických služieb pre širokú verejnosť z celého kraja. Dôkazom toho je aj mimoriadne veľký záujem o poskytované služby, ktoré hvezdáreň adekvátne k novým podmienkam postupne rozšírila. V roku 2018 organizovala celkom 353 podujatí s počtom registrovaných návštevníkov 9 592. Ako vedecké pracovisko realizuje oficiálne pozorovania a štatistické zisťovania pre Ústrednú hvezdáreň v Hurbanove, ale aj do medzinárodných databáz v oblasti astronómie; publikuje odborné články v medzinárodných odborných časopisoch. Ako krajské metodické centrum v oblasti astronómie a príbuzných vied aktívne spolupracuje s ostatnými hvezdárňami, resp. úsekmi astronómie, ktoré sú súčasťou iných zariadení pre kultúrno-osvetovú činnosť /Hvezdáreň v Medzeve a Rožňave, astronomický úsek v MaKCJZ v Trebišove/. Kvalitnú odbornú činnosť organizácie potvrdzuje aj skutočnosť, že prezentačný film, ktorý natočila odborná zamestnankyňa Hvezdárne so svojimi zverencami z astronomických krúžkov s názvom Šaľený vesmír, nahovorený v zemplínskom nárečí získal na piešťanskom Astrofilme v roku 2018 prestížnu Cenu generálneho riaditeľa Slovenskej ústrednej hvezdárne v Hurbanove. V organizácii bol vytvorený aj ďalší krátky film s názvom Ťažký život hvezdára. V roku 2018 sa dokončovala parková úprava v areáli hvezdárne, čo prispelo k estetickému vzhľadu a vytvoreniu príjemného prostredia pre návštevníkov. V budúcnosti by sa hvezdáreň mala orientovať aj na environmentálne aktivity celokrajského významu.

2.4 Divadlá

Úsek divadiel je regulovaný zákonom o divadelnej a hudobnej činnosti č.103/2014 Z. z., v zmysle ktorého je divadelná činnosť súhrn umeleckých, umelecko-technických, organizačných a ekonomických aktivít smerujúcich k naštudovaniu a sprístupňovaniu divadelného diela verejnosti.

Sieť divadiel KSK:

KSK má v zriaďovateľskej pôsobnosti 4 divadlá, z toho 2 sú rozpočtové organizácie

- Divadlo Romathan (DR),
- Spišské divadlo (SD)

a 2 príspevkové organizácie

- Bábkové divadlo (BD),
- Divadlo Thália Színház (DTS).

Spišské divadlo ako jediné má sídlo mimo mesta Košice. Dve divadlá – Divadlo Romathan a Divadlo Thália Színház sú špecifické svojím národnostným charakterom, ktoré prevyšuje regionálny rozmer. Bábkové divadlo v Košiciach je unikátne charakterom svojej tvorby pre detského diváka.

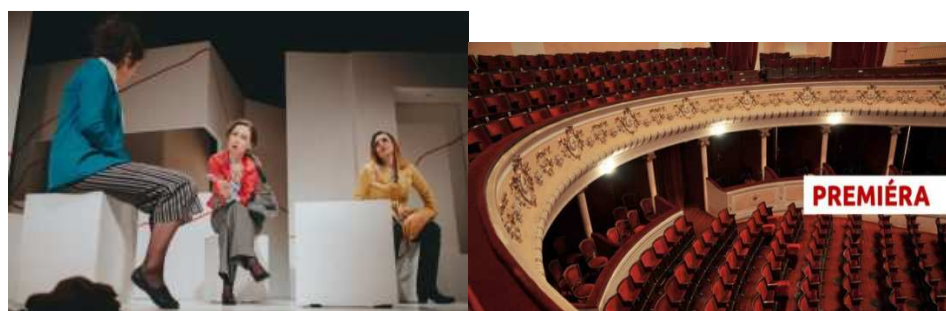
Rok 2018 sa niesol v znamení snahy Ministerstva kultúry SR o prevzatie národnostných divadiel do svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, čo by sa v prípade KSK dotklo Divadla Romathan a Divadla Thália Színház. Po niekoľko mesačných rokovaní hlavne z dôvodu,

že navrhované riešenie zo strany MK SR nebolo komplexné, negarantovalo lepšie podmienky pre fungovanie divadiel a narušalo niektoré mechanizmy, bola táto iniciatíva zastavená.

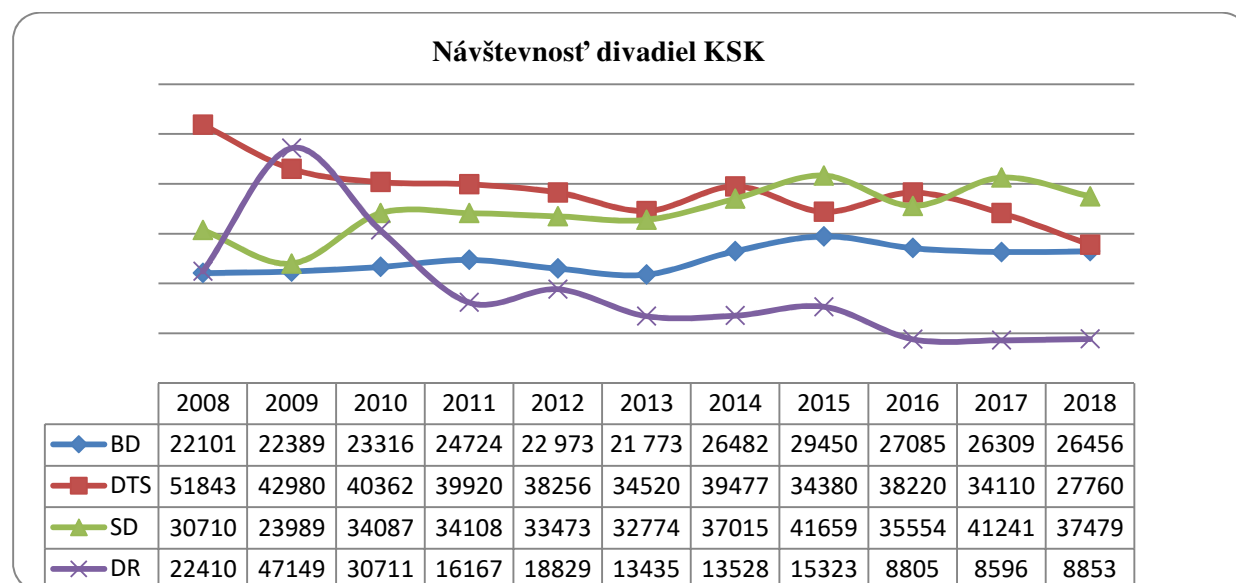
V roku 2018 naštudovali štyri divadlá celkom 19 premiérových predstavení (o 1 viac ako v roku 2017), odohrali spolu 713 divadelných predstavení. Návštevnosť bola na úrovni 100 548 divákov.

Tabuľka 9 Počet predstavení a premiér v divadlách za roky 2013-2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
počet predstavení	690	761	749	713	704	713
počet premiér	15	19	15	15	18	19

Oscilovanie návštevnosti pri jednotlivých divadlách, v ohľadom na niekoľkoročný priemer, je spôsobené aj zájazdovou činnosťou (najmä Divadlo Thália Színház), kde pri účasti na veľkých podujatiach automaticky počet návštevníkov narastá, pričom štandard je tvorený na základe kapacity divadla. Z hľadiska výsledkov návštevnosti za rok 2018 v porovnaní s priemerom za posledných 10 rokov možno vidieť pozitívne výsledky u všetkých divadiel s výnimkou Romathanu, na čom sa okrem iného podpisujú aj nevyhovujúce priestory, v ktorých divadlo sídli.

Obrázok 8 Návštevnosť divadiel KSK za roky 2008-2018

Všetky divadlá vykonávajú aj aktívnu zájazdovú činnosť nielen vo svojom okolí, ale hostujú aj v zahraničí a svoju umeleckú tvorbu konfrontujú aj účasťou na medzinárodných prehliadkach a festivaloch, z ktorých si prinášajú aj významné ocenenia. Napriek stabilnej umeleckej úrovni a pozitívnym hodnoteniam divadelných kritikov sa divadlá stretávajú aj s problémami, medzi ktoré patrí nedostatočné mzdové ohodnotenie umelcov, čo zapríčiňuje odliv talentov do iných divadiel, neschopnosť realizovať nákladné predstavenia, ktoré by priniesli aj väčšie zisky, nevhodné prevádzkové podmienky – zastaralé neklimatizované budovy s nedostatočným technickým vybavením a zázemím, pričom prioritu do budúcnosti má Spišské divadlo v Spišskej Novej Vsi a Divadlo Romathan v Košiciach.

BÁBKOVÉ DIVADLO KOŠICE

Sídlo: Košice

Počet spravovaných objektov: 3

Bábkové divadlo dosahuje v ostatných rokoch výborné výsledky vo všetkých aspektoch svojej činnosti a dynamicky napreduje ďalej. Špecifický profil Bábkového divadla v Košiciach predurčuje jeho tvorbu a umelecké zameranie na mladého diváka a rodiny. Za posledné roky sa jeho návštevnosť pohybuje okolo 90% , čo svedčí o jeho pevnom etablovaní na lokálnom trhu, realizuje aj zájazdovú činnosť v širšom regióne mimo sídla v Košiciach. Zlepšuje prácu s návštevníkom využívaním moderných marketingových nástrojov a inovatívnymi formami prezentácie.

Divadelné premiéry:

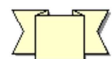
- ☼ Gul'ko Bombul'ko – pri príležitosti nedeľnej storočnice Márie Ďuríčkovej, 2.2.2018
- ☼ Hľadá sa snehuliak – autorská rozprávka so zimnou tematikou, 16.02.2018
- ☼ Valibuk a Laktibrada – predstavenie pre mládež od 15 rokov a dospelých, 11.5.2018
- ☼ Úbohý Platonov – na scéne Jorik, 26.10.2019

Počet predstavení:

- ☼ v roku 2018 sa uskutočnilo 300 predstavení s celkovou návštevnosťou 26 456, z toho 23 857 platiacich návštevníkov

Iné aktivity:

- ☼ *Festival Virvar 2018* – Dni bábkového divadla a hier pre rodiny, 7. – 10.6. 2018
- ☼ *Košické inšpirácie* – účasť na medzinárodnom festivale Trnas/misie, Rzeszów, 25. – 31.9.2018
- ☼ *S bábkami po Európe* – prezentácia divadla v Maribore, Bialystoku, Ostrave, Plzni – jún až november 2018
- ☼ *Leporelá* – vydané k predstaveniam Hľadá sa snehuliak, Valibuk a Laktibrada
- ☼ *Noc divadiel* - 17.november 2018
- v spolupráci:**
- ☼ *s DSS Domko – Blumiáda 2018* – predstavenia divadla ako sprievodný program rekreačno – pohybových hier, Jahodná, 27.-28. februára 2018
- ☼ *s Občianskym združením Musicology - Hudba je žena – multimedialny trojkonzert-átrium Bábkového divadla*, 8. júna 2018
- ☼ *s Knižnicou pre mládež mesta Košice* – v rámci podujatia *Číta celá rodina* - predstavenie Gul'ko Bombul'ko, 29. 9.2018

Hlavným cieľom Bábkového divadla v Košiciach je vybudovať modernej a dynamickú

inštitúcie, ktorá bude kvalitne plniť svoju úlohu. Svoje ciele a úlohy chce naplňovať prostredníctvom postupných zmien v oblasti modernizácie priestorov, v oblasti vzdelávania a zmenou organizačnej štruktúry s cieľom posilniť odborný tím v oblasti marketingu, divadelných dielní a v radoch hereckého kolektívu. Za problém možno považovať absenciu skladových priestorov a priestorov na dielne. Bez týchto priestorov nedokáže plnohodnotne pripravovať novovznikajúce inscenácie. Výzvou do budúcnosti je aj rozvoj scény Jorik, ktorá môže byť priestorom aj pre alternatívnejšie formy umenia.

SPIŠSKÉ DIVADLO

Sídlo: Spišská Nová Ves

Počet spravovaných objektov: 1

Spišské divadlo je profesionálnym jedno súborovým činoherným divadlom, ktoré sa v pretransformovalo na repertoárové divadlo mestského typu. Ako samostatný subjekt sídli v priestoroch Reduty od roku 1992. Tie sú na základe nájomnej zmluvy medzi Košickým samosprávnym krajom a mestom Spišská Nová Ves a podnájomnou zmluvou medzi KSK a Spišským divadlom v dlhodobom 50 ročnom prenájme. Na dvoch scénach, v divadelnej sále a v štúdiu, realizuje 220 až 240 predstavení za rok. Ročne divadlo navštívi 35 000 – 40 000 divákov nielen z regiónu Spiša, čím nadobúda výrazný nadregionálny charakter. Spišské divadlo v Spišskej Novej Vsi je kultúrno-výchovnou inštitúciou a umelecky sa profiluje v dvoch základných líniách. V tvorbe inscenácii rozprávok pre deti a mládež a v línii tvorby pre dospelého večerného diváka. Výsledky jeho práce sú dnes veľmi pozitívne reflektované aj v odborných kruhoch.

Divadelné premiéry:

V roku 2018 malo premiéru 7 inscenácií, z toho 5 na hlavnom javisku a 2 inscenácie v Štúdiu Spišského divadla.

Premiéry na hlavnom javisku Spišského divadla:

- ✿ Michal Babiak – Až tri v tańcu na Vidermańcu – komédia v spišskom nárečí, 09.02.2018
- ✿ Peter Palik – Kráska a Netvor – rozprávka, 25.03.2018
- ✿ Matjaž Zupančič – Manželské hry – hra súčasného slovinského dramatika, 23.06.2018
- ✿ J. B. P. Molière – Lekárom proti svojej vóli – klasická francúzska komédia – 29.06.2018
- ✿ J.Kalinčiak/V.H.Vladimirov – Reštavrácia – z pera štúrovského spisovateľa, v dramatisácii V.H.Vladimirova – 28.09.2018

Premiéry v Štúdiu Spišského divadla:

- ✿ Igor Bauersima – norway.today – súčasná hra švajčiarskeho dramatika – 14.02.2018
- ✿ Patrick Hamilton – Plynová lampa – kriminálny príbeh z viktoriánskych čias - 23.05.2018

Počet predstavení:

- ✿ V roku 2018 odohralo divadlo spolu 235 predstavení a celkovo ich navštívilo 37479 divákov, z toho bolo platiacich návštevníkov 36488.

Iné aktivity:

- ✿ *Divadelný Spiš 2018* – 17.10-24.10. 2018
- ✿ *Spišské divadlo v Košiciach* – v spolupráci so Štátnou filharmóniou, prezentácia štúdiovej tvorby v Malej sále Domu umenia v Košiciach
- ✿ *zájazd na Dolnú zem* - Reštavrácia a Kráska a Netvor – 12.10 -15.10.2018
- ✿ *hostovanie* v Nadlaku (Rumunsku) a Báčskom Petrovci (Srbsku),

- ✿ účasť na *Festivale Dotyky a spojenia* v Martine s inscenáciou Palculienka a *Festivale Zámocké hry zvolenské* s inscenáciou Jánošík, alebo pravda je len jedna
- v spolupráci:**
- ✿ s Občianskym združením „Spišské divadlo“ – *Divadelný Spiš 2018*
- ✿ so Spišským osvetovým strediskom – *Z rozprávky do rozprávky*
- ✿ s Nadáciou Slovnafť – *So Slovnafťom do divadla*

Spišské divadlo v roku 2018 pokračovalo v plnení koncepcie rozvoja inštitúcie v rovine kvantitatívnej aj kvalitatívnej. V hlavnej činnosti – tvorba nových inscenácií a reprízovanie divadelných predstavení – dosiahlo stanovené ciele. V umeleckom súbore bol rok 2018 mimoriadne zložitý a náročný, došlo k viacerým personálnym zmenám. V segmente technických zložiek sa podarilo zabezpečiť prevádzku divadla aj v pomeroch po vytopení a technicky zabezpečiť priebeh predstavení, Festivalu Divadelný Spiš 2018, zahraničných zájazdov a hostovanie v Malej sále Domu umenia v Košiciach. Obzvlášť výnimočná bola spolupráca so zahraničím (Srbsko, Rumunsko), ktorá vyústila do ponuky spolupráce na úrovni regionálnych samospráv. Úsek prevádzky a marketingu zabezpečil a zorganizoval 235 predstavení, tržby dosiahli sumu 117 243,50 €. Spišské divadlo je v súčasnosti umeleckou inštitúciou, ktorá má najmä v personálnej oblasti výborné predpoklady dosahovať výnimočné výsledky, ktoré však silne determinuje zlý technický stav budovy, zariadení a technických sietí potrebných na jeho hlavnú činnosť. Rekonštrukcia priestorov v ktorých aktuálne sídli, sa do budúca ukazuje ako nevyhnutnosť.

DIVADLO THÁLIA SZÍNHÁZ

Sídlo: Košice

Počet spravovaných objektov: 2

Divadlo Thália Színház je najsevernejšie maďarskojazyčné kamenné divadlo v Európe. Je vysoko špecializované profesionálne národnostné cestujúce divadlo. Priemerne 44,20% (v roku 2018 47,57%), svojich predstavení odohrá mimo KSK, na území aj ostatných krajov a stáva sa tak divadlom celoslovenského významu. Kvôli legislatíve ktorá opomína takýto typ divadla (v porovnaní s krajinami ako Veľká Británia, Maďarsko, Dánsko a pod.), nemá divadlo z hľadiska financovania vytvorené také podmienky, aké by si zaslúžilo (napr. kvôli zájazdovej činnosti sú zvýšené nároky na cestovné náklady, amortizáciu vozidiel a pod.), a podieľanie sa na spolufinancovaní týchto nákladov zo strany národnej úrovne by bolo viac ako žiaduce. Od roku 2013 sa divadlo snaží ísť v trende minimalizácie nákladov na divadelné výpravy, čo sa preukazuje v aktivite získavania financií z grantov, financovaní prostredníctvom producenta, vo výrobe scénických výprav vo vlastnej réžii a pod.

Divadelné premiéry:

V roku 2018 bolo uvedených 5 premiér

- ✿ K. Imre – J. Brammer – A. Grünwald: Fialka z montmartru (A montmartre-i ibolya) – opereta – 22. februára 2018
- ✿ Divadelné združenie Thália: Cisárovo nové šaty (A császár új ruhája) – rozprávka – 15.03. 2019
- ✿ Martin McDonagh: Krásavica z Leenane (Leenane szépe) – tragikomédia – 19.04. 2018
- ✿ Móricz Zsigmond – Kocsák Tibor – Miklós Tibor: Buď dobrý až do smrti (Légy jó mindhalálig) – muzikál – 18.10. 2018

- ☼ David Drábek: Jedáci čokolády (Csokifalók) – romantická veselohra – 13.12.2018

Počet predstavení:

- ☼ Divadlo uviedlo v roku 2017 103 predstavení, celkovo ich navštívili 27760 návštevníkov, platiacich z toho bolo 22580.

Iné aktivity:

- ☼ vnútroštátna a cezhraničná spolupráca s divadelnými aktérmi
- ☼ Thália festival 2018
- ☼ celý rad hosťujúcich súborov v Máraiho štúdiu aj na hlavnej scéne

Pre Divadlo Thália bol rok 2018 úspešným rokom. Silnou stránkou divadla je široký repertoár a jedinečný divadelný jazyk, ktorý je charakteristický tým, že divadlo drží ruky na divadelnej tepne dvoch kultúr a má možnosť na vykonštruovanie jedinečných divadelných receptúr na osvieženie divadelného života na Slovensku. V umeleckej oblasti si divadlo naďalej udržiava vysoký štandard, je držiteľom titulu "Inštitúcia Národného Významu", titul prideliuje Maďarský Národný Okrúhly Stôl, zúčastnilo na renomovaných festivalov na Slovensku (Festival Dotyky a spojenia, Martin a Medzinárodný Festival Divadelná Nitra) i v zahraničí (Festival maďarskojazyčných divadiel), pravidelne získava odborné nominácie a ocenenia doma (Divadelné Dosky) i v zahraničí (Festival maďarskojazyčných divadiel a Cena divadelných kritikov).

DIVADLO ROMATHAN V KOŠICIACH

Sídlo: Košice

Počet spravovaných objektov: 1

Divadlo Romathan je menšinové rómske divadlo a týmto zameraním je unikátne nielen na Slovensku, ale v celom európskom priestore. Podľa tradície rómskej kultúry sa v ňom rovnocenne uplatňujú 4 zložky: hovorené slovo, spev, hudba a tanec. Divadlo Romathan je najviac poddimenzované v oblasti priestorového vybavenia, rezervy sú však aj v oblasti zvyšovania umeleckej kvality, kvalifikácie personálu či viaczdrojového financovania.

Divadelné premiéry:

- ☼ Divadlo uviedlo v roku 2018 tri premiéry:
  - ☼ Stratená láska - 20.04.2018,
  - ☼ Očistec – tragikomédia, 28.06.2018.
  - ☼ Zlatý rómsky hlas – muzikál, 14.12.2018.

Počet predstavení:

- ☼ V roku 2018 bolo realizovaných spolu 75 predstavení s celkovým počtom návštevníkov 8853.

Iné aktivity:

- ☼ aj v roku 2018 pokračovalo Divadlo Romathan v snahe o umelecko - výchovné pôsobenie na rómske deti a rómsku mládež - špecifickými prostriedkami pripravovať do budúcnosti skúseného a rozhl'adeného dospelého diváka

Problémy divadla, ktoré pretrvávajú aj v roku 2018 sú výsledkom dlhodobějších nedostatkov a k tým zásadným patria najmä nevyhovujúce priestory, ktoré sú doslova v havarijnom stave a v mnohom znemožňujú realizovať výkony inštitúcie na požadovanej úrovni. Divadlo

nevyužíva dostatočne potenciál, ktorý má na viacerých úsekoch svojej pôsobnosti. Aj rok 2018 (podobne ako predchádzajúce dva) bol pomerne slabý, avšak naštartovali sa niektoré procesy, ktoré by do budúcnosti mali priniesť ozdravenie a naštartovanie vyššej dynamiky. Na zlepšenie komunikácie s návštevníkom bola vytvorená nová webová stránka. Do budúcnosti je potrebné akútne riešiť otázku vhodnejších priestorov, kde by sa dala realizovať umelecká činnosť v potrebnej kvalite, nakoľko aj táto oblasť potrebuje výraznejšie zlepšenie. V roku 2018 sa intenzívne riešili možnosti na presťahovanie organizácie do iných priestorov aj v súvislosti s pripravovaným konceptom Rómskeho domu.

3 Hospodárenie kultúrnych organizácií

Kapitola Hospodárenie kultúrnych organizácií rekapituluje hlavné výsledky programu „Kultúra“ a osobitne rozbor príjmov a výsledkov kultúrnych zariadení. **Všetky detailné informácie o čerpaní finančných prostriedkov v Programe „Kultúra“ sú uvedené v Závorečnom účte KSK za rok 2018, a preto z dôvodu eliminácie duplicity a zamerania správy ich nepovažujeme za účelné uvádzať aj na tomto mieste.** Uvedené sú len základné objemy financií, ktoré sa týkajú výlučne chodu kultúrnych zariadení (vrátane výnimky na podrobný rozpis investícií a kapitálových výdavkov).

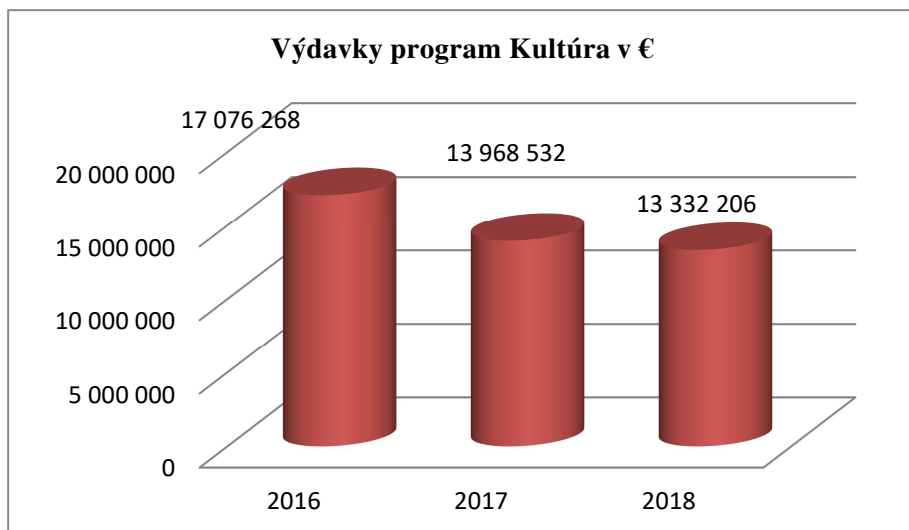
3.1 Program „Kultúra“

Financovanie kultúrnych organizácií je v programovom rozpočte riešené cez výdavkový program „Kultúra“, ktorý bol v roku 2018 členený do nasledujúcich podprogramov:

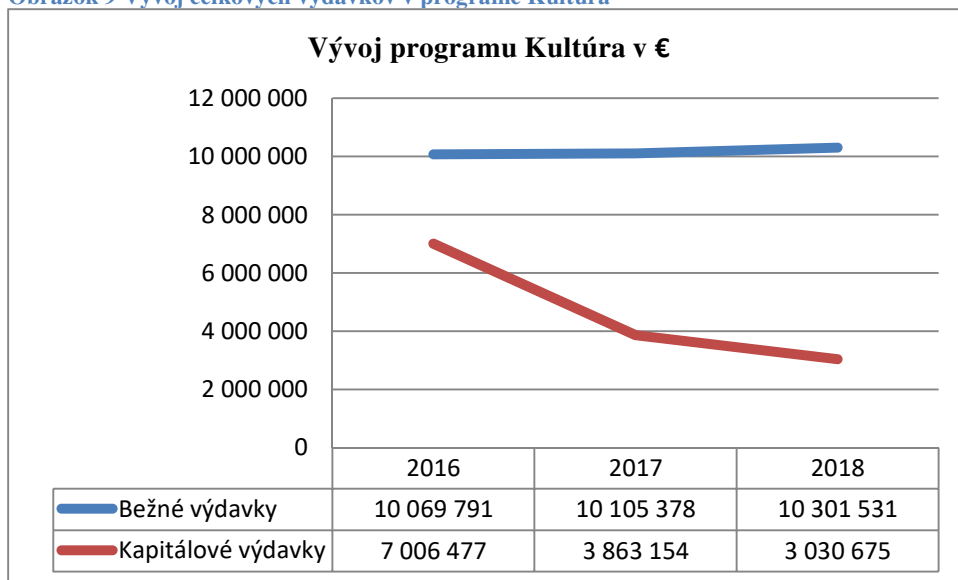
- Kultúrna identita
- Optimalizácia fungovania kultúrnych zariadení
- Kultúrne dedičstvo a kultúrny turizmus
- Projekty z fondov EÚ a ŠR

Tabuľka 10 Program Kultúra v € (2018)

Program Kultúra	schválený	upravený	čerpanie k 31.12.2018
Bežné výdavky	10 047 122	10 301 531	9 392 906
Kapitálové výdavky	1 245 200	3 030 675	404 878
Spolu	11 292 322	13 332 206	9 797 784

Obrázok 9 Vývoj celkových výdavkov v programe Kultúra

Obrázok 10 Vývoj bežných a kapitálových výdavkov v programe Kultúra

Program „Kultúra“ v rámci rozpočtu Košického samosprávneho kraja obsahuje v sebe aj rozpočty rozpočtových organizácií a príspevok pre príspevkové organizácie, ktoré hospodária so svojím rozpočtom v zmysle platnej legislatívy samostatne.

V roku 2018 bolo rozpočtovaných spolu 13 332 206 €. Pre porovnanie, v roku 2017 to bolo 13 968 532 €. Výška 17 076 268 € v roku 2016 zodpovedala ešte dokončovaniu niekoľkých aktivít financovaných EÚ zdrojov a realizácii investičných akcií. V rámci bežných výdavkov zostala v roku 2017 úroveň zachovaná, resp. mierne navýšená (v roku 2016 bolo rozpočtovaných 10 069 791 €, v roku 2017 to bolo 10 105 378 € a v roku 2018 10 301 531€).

Bežné výdavky programu Kultúra rozpočtované na rok 2018 vo výške 10 301 531 € boli vyčerpané vo výške 9 392 906 € na 91,18 %.

Tabuľka 11 Bežné výdavky v programe Kultúra v € (2018)

Bežné výdavky	schválený	upravený	čerpanie	% čerpania
Rozpočtové organizácie	3 891 603	4 399 100	4 255 943	96,75
Príspevkové organizácie	5 084 862	5 159 850	5 035 584	97,59
Výdavky realizované KSK	1 070 657	742 581	101 379	13,65
Spolu bežné výdavky	10 047 122	10 301 531	9 392 906	91,18

Bežné výdavky 14 rozpočtových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK boli vyčerpané vo výške 4 255 943 €, čo predstavuje 96,75 % čerpania rozpočtu. Bežné výdavky 9 príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK boli vyčerpané z daňových príjmov KSK v celkovej výške 5 035 584 €, čo predstavuje 97,59 % čerpania rozpočtu.

Tabuľka 12 Kapitálové výdavky v programe Kultúra v € (2018)

	Upravený rozpočet 2017	Upravený rozpočet 2018	Čerpanie rozpočtu	% čerpania
Stavby spolu	2 566 961	2 466 982	109 201	4,43
Stroje, zariadenia a dopravné prostriedky	341 985	229 588	175 772	76,56
Nákup umeleckých zbierok	27 625	129 105	119 905	92,87
Projekty z fondov EÚ a ŠR	926 583	205 000	0	0
Spolu	3 863 154	3 030 675	404 878	13,36

Kapitálové výdavky tohto programu rozpočtované na rok 2018 vo výške 3 030 675 € boli vyčerpané vo výške 404 878 € na 13,36 %. Pre porovnanie v roku 2017 boli kapitálové výdavky vo výške 3 863 154 € vyčerpané vo výške 668 563 € na 17,31 %. Oproti roku 2017 však došlo v navýšení financií na nákup umeleckých zbierok pre múzeá a galérie, čo je pozitívnym trendom.

3.2 Príjmy a výdavky kultúrnych organizácií

Kultúrne organizácie hospodárili s príjmami vo výške 12 291 430 € a výdavky tvorili sumu 9 334 007 €.

Tabuľka 13 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2016 - 2018

Rok	Plnenie príjmov celkom v €	Čerpanie výdavkov celkom v €
2016	10 243 737	9 003 343
2017	11 224 880	9 989 233
2018	12 291 430	9 334 007

V nasledujúcej tabuľke je prehľad podľa jednotlivých zariadení.

Tabuľka 14 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov podľa typov zariadení za rok 2018

Kultúrne zariadenia		Plnenie príjmov celkom v €	Čerpanie výdavkov celkom v €
Osvetové strediská			
Zemplínske osvetové stredisko	PO	412 593	271 698
Gemerské osvetové stredisko	RO	385 844	299 674
Spišské osvetové stredisko	RO	278 333	217 050
spolu		1 076 771	788 422
Knižnice			
Verejná knižnica Jána Bocatia	PO	934 586	761 513
Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického	RO	370 741	339 135
Zemplínska knižnica	RO	236 616	205 665
Gemerská knižnica P. Dobšinského	RO	226 132	193 920
Spišská knižnica	RO	365 785	337 395
spolu		2 133 859	1 837 628
Hvezdáreň			
Hvezdáreň Michalovce	RO	131 368	117 130
Kultúrne centrá			
KC Medzibodrožia a Použia	RO	228 711	213 210
KC Údolia Bodvy a Rudohoria	RO	317 559	257 114
KC Abova	RO	181 616	144 597
spolu		727 886	614 921
Divadlá			
Bábkové divadlo	PO	694 759	510 468
Divadlo Thália Színház	PO	1 031 374	621 796
Divadlo Romathan	RO	489 102	463 920
Spišské divadlo	RO	992 016	856 992
spolu		3 207 251	2 453 176
Múzeá			
Východoslovenské múzeum	PO	1 612 609	1 028 805
Zemplínske múzeum	PO	479 612	334 749
Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína	PO	671 958	440 006
Banické múzeum	RO	384 655	319 254
Múzeum Spiša	PO	750 242	570 723
spolu		3 899 075	2 693 537
Galérie			
Galéria umelcov Spiša	RO	349 231	290 886
Východoslovenská galéria	PO	765 988	538 307
spolu		1 115 220	829 193

3.3 Príjmy

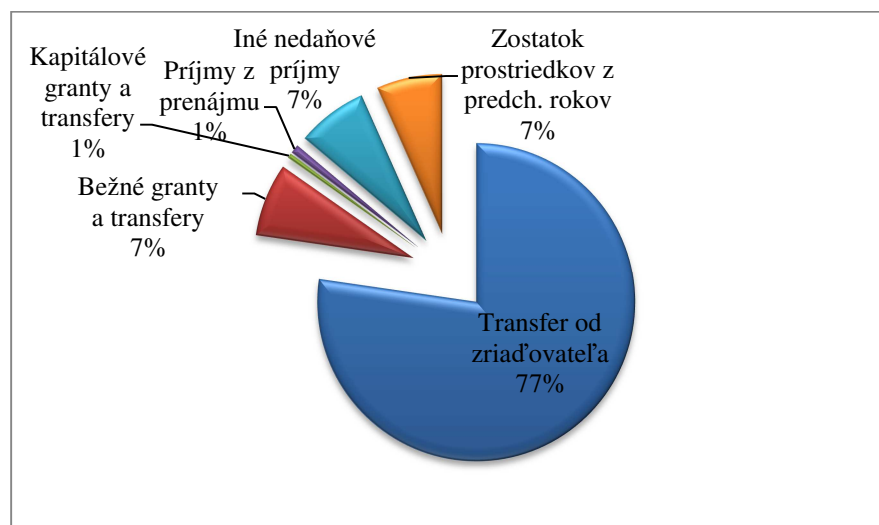
Z hľadiska skladby príjmov, najväčšiu položku vo verejnej zriaďovanej kultúre vždy predstavuje transfer zriaďovateľa (transfer pre rozpočtové organizácie a príspevok pre príspevkové organizácie). V roku 2018 bol celkom vo výške 9 500 309 € (77 %). V roku 2017 bol vo výške 8 916 635 €, čo predstavuje 79%-ný podiel na príjmoch a v roku 2016 bol na úrovni 77% vo výške 7 876 989 €.

14 rozpočtových organizácií bolo zo strany zriaďovateľa v roku 2018 podporených transferom vo výške 4 255 943 € a v príspevkových organizáciách tvoril príspevok sumu 5 244 366 €.

Druhú najvyššiu sumu 972 651 € tvorili granty a transfery, 112 143 € boli príjmy z prenájmu a iné nedaňové príjmy (vložené, vstupné a pod.) boli vo výške 885 609 €.

Tabuľka 15 Príjmy kultúrnych zariadení v členení na rozpočtové a príspevkové organizácie

Príjmy v €	Príjmy celkom	Transfer/ Príspevok od zriaďovateľa	Bežné granty a transfery	Kapitálové granty a transfery	Príjmy z prenájmu	Iné nedaňové príjmy	Zostatok prostriedkov z predch. rokov
Kultúrne organizácie celkom	12 291 430	9 500 309	912 238	60 413	112 143	885 609	820 718
z toho rozpočtové	4 937 910	4 255 943	377 548	10 069	9 536	254 072	30 541
z toho príspevkové	7 353 720	5 244 366	534 691	50 344	102 607	631 537	790 176

Obrázok 11 Skladba príjmov podľa zdrojov

3.3.1 Príjmy podľa typov kultúrnych organizácií

Z hľadiska druhej typológie kultúrnych zariadení, s najväčším objemom príjmov vo výške 3 899 075 € disponovali múzeá, nasledujú divadlá – 3 207 251 € a knižnice so sumou 2 133 859 €. Tomu proporcionálne zodpovedá aj výška transferov a príspevkov od zriaďovateľa.

Tabuľka 16 Plnenie príjmov za roky 2016 -2018 v €

	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Osvetové strediská	800 222	1 028 811	1 076 771
Knižnice	1 984 078	2 074 347	2 133 859
Hvezdáreň	98 133	116 026	131 368
Kultúrne centrá	493 421	708 336	727 886
Divadlá	2 692 357	3 093 987	3 207 251
Múzeá	3 366 929	3 221 138	3 899 075
Galérie	808 597	982 235	1 115 220
spolu	10 243 737	11 224 880	12 291 430

Tabuľka 17 Skladba plnenia príjmov v € podľa typov zariadení za rok 2018 v €

	Príjmy celkom	Príspevok od zriaďovateľa	Bežné granty a transfery	Kapitálové granty a transfery	Príjmy z prenájmu	Iné nedaňové príjmy	Zostatok prostriedkov z predch. rokov
Osvetové strediská a kultúrne centrá	1 804 657	1 403 343	242 708		11 833	103 921	42 852
Knižnice	2 133 859	1 837 628	117 045		12 521	101 037	65 628
Hvezdáreň	131 368	117 130	5 795			8 443	
Divadlá	3 207 251	2 416 149	282 961		17 361	337 266	153 514
Múzeá	3 899 075	2 862 103	191 835	46 703	37 820	271 773	488 841
Galérie	1 115 220	863 956	71 894	13 710	32 607	63 169	69 883
spolu	12 291 430	9 500 309	912 238	60 413	112 143	885 609	820 718

Položka „Granty a transfery“ predstavuje všetky príjmy z grantov a transferov zo ŠR, projekty z fondov EÚ a ŠR a pod. a je potrebné vyzdvihnúť objem financií získaný takouto formou (viac v kap. Projektová aktivita a úspešnosť). Príjmy z prenájmu sú silne závislé od majetku, ktorý majú kultúrne zariadenia v správe, a ktorý majú možnosť využívať. Za minulý rok bol tento príjem vo výške spolu 112 143 € a v roku 2017 to bolo 92 296 €.

Iné nedaňové príjmy reprezentované príjmami z vlastnej činnosti ako sú vstupné, vložné, zápisné a pod. tvorilo spolu 885 609 €, čo je o 199 436 € viac ako v roku 2017 (686 173 €).

Najväčší podiel na týchto príjmoch príjmov mali divadlá - 337 266 € (256 085 € v roku 2017) a múzeá - 271 773€ (193 582 € v roku 2017) najmä s ohľadom na charakter činnosti.

Aj napriek stále vysokej a nenahraditeľnej podpore zriaďovateľa, pokračuje trend smerujúci k posilňovaniu viaczdrojového financovania.

3.3.2 Projektová aktivita a úspešnosť

V rámci optimalizačného procesu je dlhodobou snahou posilniť schopnosť a úspešnosť kultúrnych zariadení v získavaní financií z externých zdrojov formou projektov. Možno ich považovať za významné mimorozpočtové zdroje financovania, vďaka ktorým sa kultúrne organizácie stávajú silnejšími, motivovanými a v mnohých prípadoch rozširujú svoje ponuky služieb a rozvíjajú svoju kreativitu.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje monitorovanie získavania finančných prostriedkov z troch domácich finančných schém:

- *Fond na podporu umenia (FPU);*

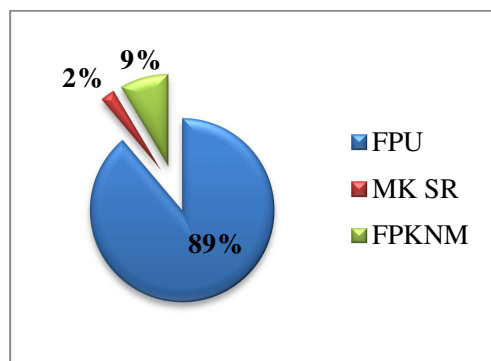
- *Ministerstvo kultúry SR – dotačný program (MK SR);*
- *Fond na podporu kultúry národnostných menšín (FPKNM).*

Tabuľka 18 Získavanie projektov z hlavných domácich grantových schém v roku 2018

Zdroj	schválená suma	počet podaných projektov	počet schválených projektov
FPU	544 135 €	143	117
MK SR	11 100 €	8	7
FPKNM	57 335 €	38	19
spolu	612 570 €	189	143
<i>rok 2017</i>	<i>669 470 €</i>	<i>236</i>	<i>170</i>
<i>rok 2016</i>	<i>604 002 €</i>	<i>220</i>	<i>160</i>

Celkovo získali kultúrne inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK za rok 2018 z 3 domácich grantových zdrojov spolu **612 570 €**. Bolo podaných spolu 189 projektov, z ktorých 143 bolo úspešných, čo predstavuje **75,6%-nú úspešnosť** (pomer podaných a schválených). Oproti úspešnosti v roku 2017 musíme konštatovať fakt, že organizácie v roku 2018 mali problémy so vstupom do projektov (najmä v rámci programu FPU) z dôvodu rozpočtového provizória, ktoré trvalo do 4/2018.

Príjmy z projektov slúžia organizáciám na dofinancovanie činnosti, na ktorú im často krát nepostačujú pridelené prostriedky, na druhej strane ich projektové zámery nútia prekračovať štandardné činnosti a inovovať svoje aktivity. Podľa ich zamerania (napr. národnostná kultúra) a pod. si následne volia aj zodpovedajúci zdroj financovania.

Rovnica 1 Objem získaných financií podľa zdrojov za rok 2018

Fond na podporu umenia (FPU)

Takmer 89 % získaných finančných prostriedkov vo výške **544 135 €** získali kultúrne zariadenia prostredníctvom 117 schválených projektov z Fondu na podporu umenia.

FPU je verejnoprávna inštitúcia zabezpečujúca podporu umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu, ktorá vznikla na základe zákona č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia a nahradila podstatnú časť dotačného systému Ministerstva kultúry SR.

Tabuľka 19 Podporené projekty z Fondu na podporu umenia (2016, 2017, 2018)

Úsek	počet podporených projektov 2016	získaná suma v € 2016	počet podporených projektov 2017	získaná suma v € 2017	počet podporených projektov 2018	získaná suma v € 2018
Osvetové strediská	36	83 700€	38	112 850€	26	117 910€
Knižnice	10	62 400€	15	59 900€	13	84 900€
Hvezdáreň	1	1 000€	0	0€	1	1 500€
Kultúrne centrá	24	52 100€	22	50 350€	26	96 805€
Divadlá	8	65 500€	7	54 000€	5	41 000€
Múzeá	35	181 750€	37	202 745€	29	118 510€
Galérie	12	100 500€	17	113 975€	17	83 510€
spolu	126	546 950€	136	593 820€	117	544 135€

Najaktívnejšie, čo sa týka počtu podaných projektov, boli osvetové zariadenia, nasledujú múzeá a múzeá. Z hľadiska objemu financií prvú priečku obsadili múzeá, nasledujú dve osvetové strediská a v minulom roku sa výborne darilo aj kultúrnym centrá, knižniciam ale i galériám. Je potrebné podotknúť, že v tejto schéme úspešnosť závisí od mnohých faktorov, no z pohľadu zriaďovateľa možno veľmi pozitívne hodnotiť snahu a aktivitu vstupovať na tento konkurenčný trh a súťažiť o financie na celoslovenskej úrovni.

Ministerstvo kultúry SR (MK SR)

Po vzniku FPU zostala podpora z dotačného systému MK SR pomerne špecifická a zameraná na niektoré, pre kultúrne inštitúcie v KSK nie celkom relevantné témy. To je aj dôvodom, prečo je celková úspešnosť v tejto dotačnej schéme pomerne nízka, rovnako tak čo sa týka získanej sumy na realizáciu projektov.

Kultúrne inštitúcie sa uchádzali o podporu v troch podprogramoch

1 Obnovme si svoj dom / Národný cintorín v Martine
(účel: ochrana, obnova a rozvoj kultúrneho dedičstva)
žiadalo len BM (1 projekt vo výške 15 580€) – neúspešne

2 Kultúra znevýhodnených skupín

(účel: kultúrna aktivita zdravotne postihnutých alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva)

2. Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva

2.1 Živá kultúra

2.4 Neformálne vzdelávanie v oblasti kultúry osôb so zdravotným postihnutím

v roku 2018 – podaných 8 projektov (len ZOS žiadalo 32 080€) / schválených 7 projektov (v hodnote 11 100€) – len ZOS

r. 2017 – 8 podporených projektov 17 400€ (ZOS – 6 projektov vo výške 11 000e; KCÚBaR – 1 projekt vo výške 1 200€; GUS – 1 projekt vo výške 5 200€)

r. 2016 – 4 podporené projekty 10 400€

3 Kultúrne poukazy

v roku 2018 získali kultúrne zariadenia KP v hodnote **74 492€** (najviac za osvetu : GOS, za knižnice ZK v TV, za hvezdárne HV v MI, za KC KCÚBaR, za divadlá SD – najviac zo všetkých KZ, za múzeá MS a za galérie GUS))

- r. 2017 – 74 148€
- r. 2016 – 78 207€

Tabuľka 20 Výška sumy zodpovedajúca kultúrnym poukazom získaných kultúrnymi zariadeniami (2016, 2017, 2018)

Úsek	Výška sumy získaných poukazov v roku 2016 v €	Výška sumy získaných poukazov v roku 2017 v €	Výška sumy získaných poukazov v roku 2018 v €
Osvetové strediská	2 244	2 137	3 561
Knižnice	6 874	5 673	5 540
Hvezdáreň	3 281	4 303	4 295
Kultúrne centrá	4 633	3 877	7 558
Divadlá	46 611	44 290	39 871
Múzeá	13 358	12 549	12 423
Galérie	1 206	1 319	1 244
spolu	78 207	74 148	74 492

Fond na podporu kultúry národnostných menšín (FPKMN) – KULT MINOR

Fond je zriadený zákonom č. 138/2017 Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín.

Fond je nezávislá verejnoprávna inštitúcia, ktorej poslaním je podporovať a stimulovať kultúru národnostných menšín v oblasti kultúrnych a vedeckých aktivít národnostných menšín, najmä vytváraním podporných mechanizmov pre tvorbu a šírenie kultúrnych a vedeckých hodnôt. Realizáciou svojho poslania fond prispieva k uskutočňovaniu kultúrnej politiky Slovenskej republiky a Európskej únie v oblasti podpory rozvoja národnostných menšín.

V rámci tohto dotačného systému malo schválené projekty 8 kultúrnych inštitúcií:

- 3 kultúrne centrá - Kultúrne centrum Medzibodrožia a Použia, Kultúrne centrum Údolia Bodvy a Rudohoria a Múzeum a Kultúrne centrum južného Zemplína
- 2 osvetové strediská - Gemerské osvetové stredisko a Spišské osvetové stredisko
- 2 divadlá - Divadlo Romathan, Divadlo Thália
- 1 knižnica - Verejná knižnica Jána Bocatia

Spolu (aj s neúspešnými) podaných 38 projektov (žiadali vo výške 206 281€) / schválených **19 projektov** (50% úspešnosť) vo výške **57 335€**.

Oproti minulej obdobnej dotačnej schéme z ÚV SR v roku 2017, kde bolo schválených 26 projektov vo výške 58 250€, je táto nová schéma na podporu kultúry národnostných menšín porovnateľná z hľadiska výšky získaných finančných prostriedkov.

Iné zdroje v rámci projektového financovania

Z hľadiska zdrojovej základne dominujú najmä domáce grantové schémy. Je potrebné konštatovať, že kultúrne organizácie sa do medzinárodných programov zapájajú zväčša len s podporou OKaCR.

V roku 2018 bol schválený projekt „Smart museum“ v rámci programu ENI. V projekte sú v rámci KSK zapojené Múzeum Spiša, Múzeum a Kultúrne centrum Južného Zemplína a Zemplínske múzeum. Ďalšie medzinárodné partnerstvo iniciované OKaCR vyústilo do podania projektu „Living museum“, partnermi sú Herman Ottó Múzeum Miskolc, Jóna András Múzeum Nyíregyháza, Museul Bucovinei Suceava (RO), Center of Slavs and Vikings Wolin Jomsborg Vineta (PL), Vest Agder museet (Nor). Projekt je v štádiu hodnotenia. Ďalšie projektové partnerstvá boli nadviazané pri zapájaní sa do Fondu malých projektov (EZÚS – Via Carpathia) – spolu 4 projektové žiadosti. Niektoré projektové žiadosti boli vypracované v spolupráci s Agentúrou na podporu regionálneho rozvoja, n.o. K ďalším významným projektovým aktivitám za rok 2018 patrili riešenia projektov: Východoslovenské múzeum - Program Horizont 2020 – PLUGGY „Zásuvná sociálna platforma pre uvedenie a účasť na dedičstve“, Verejná knižnica Jána Bocatia – Knižnice pre vzdelávanie 50 plus (ERASMUS). Spolufinancovanie projektov zabezpečuje KSK. Bez tejto finančnej pomoci by boli projekty (hlavne finančne náročnejšie) veľmi ťažko realizovateľné.

Kultúrne organizácie zriaďované krajom poskytujú kultúrne služby aj nad rámec svojej územnej pôsobnosti (napr. národnostné divadlá), alebo koncentrujú svoje aktivity viac v sídle (napr. regionálne knižnice, ktoré poskytujú služby v prevažnej miere pre obyvateľov daného mesta v sídle regionálnej knižnice). Národnostne orientované kultúrne zariadenia sú podporované aj prostredníctvom dotácií zo zahraničia (grantové programy zahraničných vlád). V druhom prípade sa kultúrne zariadenia aktívne zapájajú do podávania žiadostí o dotácie z miestnej samosprávy, dotačných programov firemných nadácií a pod.

3.4 Výdavky

Bežné výdavky spolu boli čerpané vo výške 9 334 007 €, kapitálové výdavky vo výške 470 476 € a kapitálové projekty vo výške 42 448 €.

Tabuľka 21 Čerpanie bežných výdavkov v členení na rozpočtové a príspevkové organizácie za rok 2018

	Výdavky celkom	Mzdy, platy a OOV	Odvody	Tovary a služby	Bežné transfery
Kultúrne organizácie celkom	9 334 007	4 542 303	1 605 084	3 149 751	36 838
z toho rozpočtové	4 255 943	2 035 468	720 519	1 487 929	12 028
z toho príspevkové	5 078 064	2 506 835	884 565	1 661 822	24 810

Tabuľka 22 Čerpanie bežných výdavkov v kultúrnych zariadeniach za roky 2016 - 2018

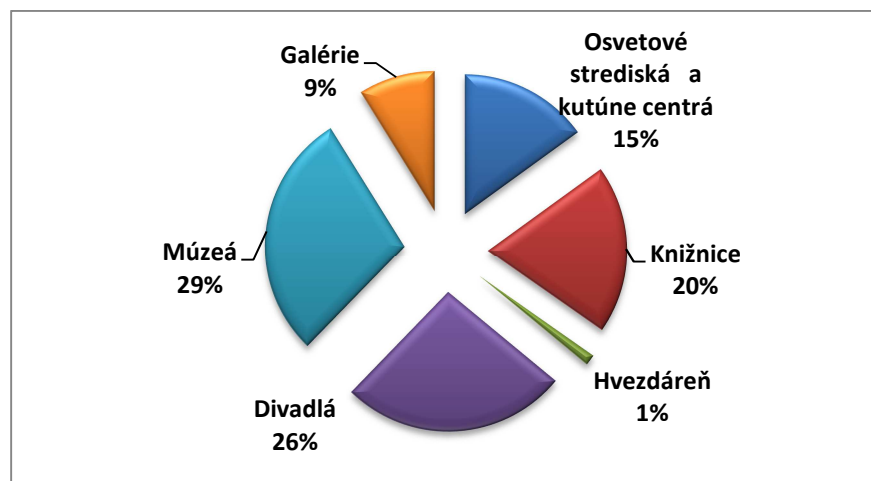
	Výdavky celkom	Mzdy, platy a OOV	Odvody	Tovary a služby	Bežné transfery	Kurzové rozdiely
2016	9 003 343	3 938 204	1 375 898	3 646 141	43 101	177

2017	9 989 339	4 397 437	1 540 105	4 020 951	30 846	
2018	9 334 007	4 542 303	1 605 084	3 149 751	36 838	32

V rámci bežných výdavkov bola suma 4 542 303 € použitá na mzdy, platy a OOV (49%), odvody tvorili 17%, na tovary a služby bolo vynaložených 3 149 751 € (34%), v bežných transferoch vo výške 36 838 € sú zahrnuté členské príspevky, odchodné, odstupné, nemocenské dávky, ocenenia a finančné operácie.

Tabuľka 23 Čerpanie výdavkov za roky 2017 a 2018 v € podľa typov zariadení

	Výdavky celkom 2017 v €	Výdavky celkom 2018 v €
Osvetové strediská	864 788	788 422
Knižnice	1 911 590	1 837 628
Hvezdáreň	104 732	117 130
Kultúrne centrá	628 664	614 921
Divadlá	2 788 780	2 453 176
Múzeá	2 828 138	2 693 537
Galérie	862 647	829 193
spolu	9 989 339	9 334 007

Obrázok 12 Čerpanie výdavkov v roku 2018 podľa typov zariadení

Tabuľka 24 Čerpanie výdavkov v roku 2018 v členení podľa typov zariadení

	Výdavky celkom	Mzdy, platy a OOV	Odvody	Tovary a služby	Bežné transfery	Kurzové rozdiely
Osvetové strediská a kultúrne centrá	1 403 343	608 823	219 845	572 724	1 951	
Knižnice	1 837 628	921 774	326 732	577 923	11 199	
Hvezdáreň	117 130	63 999	21 761	31 063	307	
Divadlá	2 453 176	1 281 414	463 716	702 684	5 334	28
Múzeá	2 693 537	1 306 147	449 723	920 972	16 691	4
Galérie	829 193	360 145	123 308	344 384	1 356	
spolu	9 334 007	4 542 303	1 605 084	3 149 751	36 838	32

Tabuľka 25 Rozlíšenie bežných výdavkov na činnosť a prevádzku za rok 2018 v € (RO, PO)

	Výdavky celkom	Výdavky na prevádzku	Výdavky na činnosť	Kultúrne dedičstvo a kreativita	Výdavky na projekty z fondov EÚ a ŠR
Kultúrne organizácie celkom	9 333 975	8 785 350	427 392	78 786	42 448
z toho rozpočtové	4 255 943	4 027 215	170 943	57 786	0
z toho príspevkové	5 078 032	4 758 135	256 449	21 000	42 448

Tabuľka 26 Rozlíšenie bežných výdavkov na činnosť a prevádzku za rok 2018 v € podľa typov zariadení

	Výdavky celkom	Výdavky na prevádzku	Výdavky na činnosť	Kultúrne dedičstvo a kreativita	Výdavky na projekty z fondov EÚ a ŠR
Osvetové strediská a kultúrne centrá	1 403 343	1 295 426	72 617	35 300	
Knižnice	1 837 628	1 768 302	32 826	36 500	
Hvezdáreň	117 130	115 159	1 971		
Divadlá	2 453 148	2 244 404	166 296	0	42 448
Múzeá	2 693 533	2 568 415	120 132	4 986	
Galérie	829 193	793 643	33 550	2 000	
spolu	9 333 975	8 785 350	427 392	78 786	42 448

Rozlíšenie výdavkov kultúrnych zariadení na prevádzku a činnosť je jedným z ukazovateľov, ktoré možno považovať za východiskové pre optimalizáciu nákladov na prevádzku a činnosť do budúcnosti. Na výške výdavkov na prevádzku sa podieľajú rôzne faktory, ako veľkosť a stav spravovaných objektov, charakter činnosti a pod.

Tabuľka 27 Výdavky na prevádzku a činnosť v rokoch 2017-2018

	Výdavky celkom	Výdavky na prevádzku	Výdavky na činnosť	Kultúrne dedičstvo a kreativita	Výdavky na projekty z fondov EÚ a ŠR
2017	9 989 339	8 541 207	1 188 751	40 000	219 381
2018	9 333 975	8 785 350	427 392	78 786	42 448

V porovnaní objemu výdavkov vo vyššie uvedenom členení v porovnaní s rokom 2017 došlo k navýšeniu výdavkov na prevádzku a zníženiu výdavkov na činnosť. Výdavky na prevádzku podmieňujú najmä priestory (ich stav a využívanie), v ktorých sídlia jednotlivé zariadenia a náklady na zamestnancov, kde došlo v minulom roku k malému nárastu.

Objem výdavkov na činnosť je podmienený aj výškou získaných prostriedkov mimo transferu alebo príspevku zriaďovateľa. Možnosti zvýšenia efektívnosti prevádzky jednotlivých kultúrnych zariadení je potrebné analyzovať so zámerom, aby sa pomer medzi výdavkami na činnosť a na prevádzku stal buď priaznivejším v prospech činnosti alebo relevantne zdôvodneným s ohľadom na podmienky či prioritu verejného záujmu.

V členení výdavkov na činnosť a prevádzku, išlo zo sumy 9 333 975 € na prevádzku zariadení 8 785 350 €, 427 392 € bola suma na činnosť a 78 786 € na kultúrne dedičstvo a kreativitu (výdavky vzťahujúce sa na činnosť organizácií).

4 Sumarizácia hlavných zistení

Napriek tomu, že sa minulý kvôli rozpočtovému provizóriu rozbiehal opatrnejšie, možno konštatovať splnenie niektorých stanovených zámerov. Tie boli uvedené v správe za rok 2017 ako východiskové pre rok 2018 a odrážajú v úvode spomínanú 4-dimenzionálny koncept hodnotenia: kvalita kultúrnych služieb, finančná oblasť, vnútorné procesy, strategický rozvoj.

1. *Oblasť kultúrnych služieb.* Cieľ: zvyšovať kvalitu služieb.

V roku 2018 realizovali kultúrne organizácie KSK niekoľko spoločných aktivít, ktoré zviditeľnili dôležité spoločenské témy, významné dejinné udalosti a upriamovali pozornosť na pozitívne hodnoty v spoločnosti.

- Pri príležitosti významných výročí v roku 2018 realizoval KSK unikátny projekt „Osmičková jeseň v Košickom samosprávnom kraji“, v rámci ktorého sa uskutočnilo viac ako 30 rôznorodých spoločenských a kultúrnych aktivít v celom regióne (napr. Otvárací česko-slovenský koncert so Štátnou filharmóniou Košice, besedy, premietanie filmov, výstavy a pod.).
- V rámci roka Európskeho kultúrneho dedičstva 2018 sa kultúrne organizácie v mesiaci september zapojili svojimi aktivitami aj do medzinárodnej kampane „Dni európskeho kultúrneho dedičstva – Zdieľané dedičstvo“.

Ako vyplýva z predchádzajúcich kapitol, každá kultúrna organizácia je svojím charakterom špecifická, jedinečná a na inom stupni rozvoja, preto nie je možné ani korektné všetky sumarizačné tvrdenia paušalizovať. Avšak s ohľadom na detailnejšie informácie uvedené v predchádzajúcich kapitolách pri jednotlivých typoch zariadení možno vo všeobecnosti zhrnúť:

Knižnice KSK v roku 2018

- posilnila sa ich rola ako významných kultúrnych a komunitných centier;
- okrem splnenia štandardov, boli knižnice úspešné aj v ďalších sledovaných ukazovateľoch, v porovnaní s predchádzajúcim rokom zorganizovali viac podujatí, ktoré mali vyššiu návštevnosť, zvýšil sa počet výpožičiek, zväčšil sa knižničný fond a pod.;
- udržali si počet zapísaných čitateľov;
- viac sa orientovali na celoživotné vzdelávanie;
- vo väčšej miere sa začali orientovať na regionálne informačné zdroje;
- zlepšila sa medzinárodná spolupráca;
- niektorými opatreniami došlo k zlepšeniu komfortu pre návštevníkov knižníc.

Zámery

- pokračovať v komunitnej práci;
- realizovať aktivity a inovátné projekty týkajúce sa aktuálnych tém a pracovať s regionálnou databázou informácií;
- prehĺbiť spoluprácu so samosprávou miest, v ktorých majú sídlo;

- zmapovať aj knižnice, ktoré existujú pri iných kultúrnych organizáciách a obecné knižnice v rámci svojej územnej pôsobnosti;
- pokračovať v digitalizácii dokumentov v rámci možností;
- zlepšovať a rozširovať partnerstvá, realizovať spoločné projekty na lepšie zviditeľňovanie svojej činnosti.

Múzeá a galérie KSK v roku 2018

- pokračovalo sa v realizovaní a v tvorbe nových expozícií a výstav;
- v medziročnom porovnaní narástla návštevnosť;
- Východoslovenské múzeum v Košiciach a Východoslovenská galéria dostali ocenenia,
- návštevnosť vykazovala relatívne stabilnú úroveň;
- pokračovalo sa vo vedecko-výskumných úlohách, ktoré tvoria základ pre budúce expozície, výskumná činnosť priniesla aj niekoľko unikátnych objavov (napr. nález v obci Hozelec a pod.);
- múzeá a najmä galérie napreduvali v zaujímavých sprievodných aktivitách, ktorými priťahujú viac návštevníkov;
- vypracovali sa zásady nakladania so zbierkovými predmetmi;
- galérie pomerne intenzívne napreduvali v súlade s inovatívnymi trendmi a cielene pracovali s návštevníkom;

Zámery

- zlepšovať prácu s návštevníkom, zavádzať inovatívne prvky;
- intenzívnejšie aplikovať prvky marketingového manažmentu a zlepšovať propagáciu, inovovať webové stránky, tvoriť ponukové balíky služieb pre rôzne cieľové skupiny a pod.;
- aktualizovať štandardy;
- cielene a systematicky budovať vlastnú špecifickú identitu každej inštitúcie;
- zlepšiť spoluprácu s ostatnými kultúrnymi zariadeniami;
- rozvíjať medzinárodnú spoluprácu;
- zlepšiť podmienky v oblasti depozitárov;
- zaviesť profesionálne vzdelávanie v múzejnej a galerijnej pedagogike;
- zapájať sa do tvorby produktov kultúrneho turizmu.

Zariadenia pre kultúrno-osvetovú činnosť KSK v roku 2018;

- medziročne došlo k nárastu aktivít o 1,6%;
- v rámci TLK sa dôraz kládol na autenticnosť a kvalitu vo folklóre;
- odštartovaný proces regenerácie vidieckeho remeselníctva - realizácia pilotného workshopu pre remeselníkov z regiónu;
- udržal sa pomer platiacich a neplatiacich návštevníkov za služby;
- pozornosť sa venovala aj rozvoju národnostnej a menšinovej kultúry;
- rozvíjala sa spolupráca s obcami;
- uskutočnili sa všetky významné festivaly (aj nové krajské podujatia: napr. Festival rodín), prehliadky a súťaže v rámci záujmovo-umeleckej činnosti;
- zlepšila sa spolupráca so školami za účelom podchytenia mladej generácie;
- pokračovalo sa v metodickej a školiacej činnosti;
- v rámci hvezdárni a astronomických pracovísk sa pokračovalo v postupnom zlepšovaní podmienok pre ich činnosť v regióne, Hvezdáreň v Michalovciach získala ocenenie za popularizačný film.

Zámery

- inovovať ponuku a formy poskytovaných služieb, ale s väčším ohľadom na kapacity, keďže niektoré zariadenia sú na hranicu produkčných možností;
- zlepšiť komunikáciu a propagáciu;
- vytvoriť celoročnú ponuku pre rôzne cieľové skupiny s ohľadom na analýzu úspešných a menej úspešných aktivít;
- pokračovať v rozvíjaní osobitnej špecializácie pre každé zariadenie;
- redefinovať krajskú pôsobnosť,
- aktualizovať regionálne databázy;
- aktualizovať štandardy;
- aktívne vstupovať do problémov súvisiacich s organizovaním súťaží, prehliadok a pod.;
- hľadať možnosti komercializácie originálnych výstupov a produktov s presahom do rozvoja kreatívnych odvetví;
- otvoriť otázku kategorizácie folklórnych súborov v regióne (v spolupráci s Platformou tradičnej ľudovej kultúry);
- prehodnotiť ponuku a ďalší rozvoj festivalov v regióne, zavádzať nové a inovatívne formy merania spokojnosti návštevníkov, návštevnosti a pod.;
- intenzívnejšie sa zapájať do spoločných produktov kultúrneho turizmu
- osobitne sa venovať rozvoju hvezdárni a astronomických pracovísk.

Divadlá KSK v roku 2018

- zo strany MK SR prebehli neúspešné snahy o prevzatie národnostných divadiel do svojej zriaďovateľskej pôsobnosti;
- kvalitatívne štandardy umeleckej činnosti sa udržali;
- tvorba divadiel sa prezentovala na scénach doma i v zahraničí, rozvíjala sa spolupráca s rôznymi partnermi;
- pretrvávali problémy s nákladmi na umeleckú činnosť a produkciu a problémy s nevyhovujúcim technickým zabezpečením;
- do prezentácie činnosti divadiel pribudli nové formy propagácie.

Zámery

- riešiť problém nevyhovujúcich priestorov prioritne Spišského divadla v Spišskej Novej Vsi a Divadla Romathan v Košiciach;
- objektivizovať náklady a požiadavky na financovanie činnosti a základného poslania divadiel;
- zaoberať sa zlepšovaním podmienok pri zájazdovej činnosti divadiel;
- pokračovať v realizácii úspešných divadelných festivalov;
- s ohľadom na špecifiká každého divadla zavádzať inovácie (napr. rozvoj divadelnej pedagogiky, alternatívnych scén a pod.)

2. **Finančná oblasť.** Cieľ: znižovať náklady a zvyšovať mieru samofinancovania, resp. posilňovať viaczdrojové financovanie.

Príjmy a výdavky

- V roku 2018 pretrval trend aktívneho získavania finančných prostriedkov z externých zdrojov a kultúrne organizácie vyvíjali úsilie na úspešnosť pri získavaní financií

z domácich grantových schém. Úspešnosť bola v sledovanom roku 75,6%-ná a podarilo sa získať viac ako 600 000 € (a to aj napriek úvodnému obmedzenému štartu kvôli rozpočtovému provizóriu). Dôležité je potom do budúca zabezpečiť kofinancovanie projektov. Projektové financovanie je síce vhodným odľahčením plného financovania činnosti kultúrnych organizácií, ale niektoré mimoriadne úspešné organizácie narážajú na obmedzenia („de minimis“), a preto je potrebné zaoberať sa udržateľnosťou takýchto riešení. Z hľadiska príjmovej základne zostáva transfer od zriaďovateľa logicky rozhodujúcim príjmom, priestor na zlepšovanie je v oblasti vlastných príjmov, kde bol v porovnaní s rokom 2017 evidovaný mierny nárast.

- Klesajúci vývoj výdavkov na program „Kultúra“ otvoril mnohé otázky s ďalšou udržateľnosťou a rozvojom kultúrnych organizácií. S ohľadom na v predchádzajúcej kapitole uvedený pomer výdavkov na prevádzku, kde do nákladov na prevádzku vstupuje množstvo faktorov – stav budov, v ktorých organizácie sídlia, mzdové náklady a pod. nemožno vynášať všeobecné tvrdenia, ale do budúca sa zaoberať optimalizačnými riešeniami (viac účelové využívanie majetku a pod.) v konkrétnych prípadoch. Nízke mzdové ohodnotenie pracovníkov v kultúrnych zariadeniach je často bariérou získania a udržania si kvalitných zamestnancov, pričom práve v prostredí verejných služieb je kvalitný a kvalifikovaný ľudský aparát jadrom výnimočných výsledkov. Nová legislatíva v tejto oblasti prinesie zmeny v roku 2019. Zámerom je tiež prehodnotiť spôsob a proces rozpočtovania kultúrnych organizácií v spolupráci so zriaďovateľom a opodstatnenosť voľby právnej formy rozpočtová a príspevková organizácia v niektorých prípadoch. V záujme zabezpečovania ďalšieho rozvoja je dôležité zaoberať sa možnosťami zvyšovania výdavkov na činnosť.

Investície

- Investičné akcie menšieho rozsahu boli realizované priebežne, napr. úprava dvora v Kultúrnom centre Medzibodrožia a Použia, väčšie investície v roku 2018 neboli realizované. Pripravili sa niektoré projektové zámery ako napr. Malý Provinčný dom v Spišskej Novej Vsi, riešenie depozitárnych priestorov múzeí a galérií a pod. Odbor kultúry a cestovného ruchu vypracoval neformálny audit debarierizácie kultúrnych zariadení KSK (na základe podnetu poslanca Kultúrnej komisie Z KSK) a to dotazníkovou formou zaslanou a vykomunikovanou so všetkými 23 zariadeniami, ktorého výsledkom sú prijaté opatrenia. Výsledok auditu bol prezentovaný vo vedení KSK aj členom Kultúrnej komisie Z KSK a opatrenia boli zaslané všetkým kultúrnym organizáciám.
- V roku 2019 je potrebné pokračovať v realizácii ďalších už začatých akcií alebo iniciovať prioritné akcie z dôvodu vážnych prevádzkových obmedzení (napr. Zemplínske múzeum v Michalovciach, areál Pamätníka víťazstva v Dargovskom priesmyku, Divadlo Romathan v Košiciach v kontexte zámeru „Romano kher“ Rómskeho domu, Spišské divadlo v Spišskej Novej Vsi, prenajaté priestory niektorých zariadení a pod.). Urgentné na riešenie sú nedostatky v oblasti nákupu a podmienok uloženia zbierkových predmetov v depozitároch.

3. Vnútné procesy. Cieľ : cielená propagácia, zlepšenie marketingu, zavádzanie inovácií.

- Kultúrne zariadenia rozšírili v roku 2018 svoju ponuku o mnohé nové inovatívne aktivity (konkrétne boli uvedené v predchádzajúcich kapitolách) smerujúce k intenzívnejšiemu využitiu regionálneho kultúrneho dedičstva (workshopy, nové expozície, tvorivé dielne, pilotný inkubačný program a pod.), ktoré vedú k zachovaniu

tradícií a tvoria podmienky aj pre budúce ekonomické prínosy. V múzeách a galériách boli zavedené niektoré inovatívne a interaktívne prvky (aplikácia Sám v múzeu – Východoslovenské múzeum v Košiciach, Expozícia „Klenotnica Štefana Dobóa“ – Múzeum a Kultúrne centrum Južného Zemplína a pod.)

- Z úrovne odboru bol pripravený propagačný banner, niektoré organizácie začali so zmenou webstránok (napr. Divadlo Romathan, Zemplínska knižnica Gorazda Zvonického v Michalovciach a pod.). V druhom polroku 2018 bol realizovaný jeden vzdelávací workshop na tému „Vizuálna identita“, ďalšie plánované aktivity boli z dôvodu nedostatočných kapacít Marketingového oddelenia presunuté na rok 2019.
- Jedným z ukazovateľov, ktorý sa sleduje v činnosti kultúrnych zariadení je aj sieťovanie verejných inštitúcií s inými aktérmi pôsobiacimi v odvetví či ich samotná vzájomná spolupráca. Za rok 2018 možno konštatovať udržanie úrovne z minulého roka, tu sa ukazujú rezervy na zlepšenie.
- OKaCR vstupoval do prípravných prác najmä čo sa týka rozvoja kreatívneho priemyslu v kraji. Medzi ďalšie oblasti prioritného záujmu patrili oblasť národnostnej a menšinovej kultúry, spoluprácu s nezriadenou kultúrou a modernizáciu mechanizmov a inštitútov pre systematický rozvoj kultúry v regióne. Vypracovali sa nové kritériá pre posudzovanie dotácií podľa VZN č. 3/2006 o poskytovaní dotácií,

4. *Strategický rozvoj.* Cieľ: systematický a dynamický vlastný rozvoj

- Programovo a obsahovo činnosť inštitúcií v roku 2018 ovplyvňovala na celoštátnej úrovni hlavne Stratégia rozvoja kultúry v SR 2014-2020, avšak nie sú vytvorené dostatočné nástroje na jej napĺňanie. Požiadavky zriaďovateľa na rezort kultúry sú zahrnuté aj v PHSR KSK 2016-2022 a týkajú sa hlavne cieľa posilňovania regionálnej identity. Dôležitým zdrojom obsahového zamerania činnosti inštitúcií sú však aj prierezové stratégie, (či už ide o boj proti extrémizmu, predchádzanie negatívnym spoločenským javom, rozvoj práce s mládežou, so seniormi, so znevýhodnenými skupinami obyvateľstva, marginalizovanými skupinami, rozvoj dobrovoľníctva a ďalšie). Väčšina týchto aktivít sa realizuje v spolupráci s profesionálnymi združeniami alebo s tretím sektorom. Zároveň je však nutné konštatovať, že s pribúdajúcimi požiadavkami na kultúrne aktivity smerujúce k týmto oblastiam, nenarastajú zdroje na ich realizáciu a tak ich mnohokrát inštitúcie robia nad rámec svojho základného poslania.
- OKaCR ako aj niektoré kultúrne organizácie vstúpili do procesu prípravy Stratégie miestnej a regionálnej kultúry a kultúry národnostných menšín, ktorý iniciovalo MK SR a jej výsledná podoba by mala byť známa v roku 2019.

Vyššie uvedené výzvy budú zapracované do návrhu Koncepcie rozvoja kultúry v Košickom samosprávnom kraji na roky 2020-2025 (2030) a konkretizované v akčnom pláne v častiach týkajúcich sa kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK.

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Základné identifikačné údaje o kultúrnych zariadeniach v správe KSK.....	6
Tabuľka 2 Počet podujatí organizovaných knižnicou v roku 2018.....	10
Tabuľka 3 Počet návštevníkov knižnice za rok 2018.....	10
Tabuľka 4 Stav knižničného fondu k 31.12.2018	11
Tabuľka 5 Počet výpožičiek knižnice za roky 2017 a 2018.....	11
Tabuľka 6 Prírastky zbierkových predmetov v múzeách.....	18
Tabuľka 7 Počet aktivít zariadení pre kultúrno-osvetovú činnosť za rok 2018.....	26
Tabuľka 8 Platená a neplatená návštevnosť v roku 2018 (KOČ).....	26
Tabuľka 9 Počet predstavení a premiér v divadlách za roky 2013-2018.....	36
Tabuľka 10 Program Kultúra v € (2018).....	41
Tabuľka 11 Bežné výdavky v programe Kultúra v € (2018)	43
Tabuľka 12 Kapitálové výdavky v programe Kultúra v € (2018).....	43
Tabuľka 13 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2016 - 2018	43
Tabuľka 14 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov podľa typov zariadení za rok 2018.....	44
Tabuľka 15 Príjmy kultúrnych zariadení v členení na rozpočtové a príspevkové organizácie	45
Tabuľka 16 Plnenie príjmov za roky 2016 -2018 v €	46
Tabuľka 17 Skladba plnenia príjmov v € podľa typov zariadení za rok 2018 v €.....	46
Tabuľka 18 Získavanie projektov z hlavných domácich grantových schém v roku 2018.....	47
Tabuľka 19 Podporené projekty z Fondu na podporu umenia (2016, 2017, 2018)	48
Tabuľka 20 Výška sumy zodpovedajúca kultúrnym poukazom získaných kultúrnymi zariadeniami (2016, 2017, 2018).....	49
Tabuľka 21 Čerpanie bežných výdavkov v členení na rozpočtové a príspevkové organizácie za rok 2018.....	50
Tabuľka 22 Čerpanie bežných výdavkov v kultúrnych zariadeniach za roky 2016 - 2018....	50
Tabuľka 23 Čerpanie výdavkov za roky 2017 a 2018 v € podľa typov zariadení	51
Tabuľka 24 Čerpanie výdavkov v roku 2018 v členení podľa typov zariadení.....	51
Tabuľka 25 Rozlíšenie bežných výdavkov na činnosť a prevádzku za rok 2018 v € (RO, PO)	52
Tabuľka 26 Rozlíšenie bežných výdavkov na činnosť a prevádzku za rok 2018 v € podľa typov zariadení	52
Tabuľka 27 Výdavky na prevádzku a činnosť v rokoch 2017-2018.....	52

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Kultúrne organizácie KSK v území.....	4
Obrázok 2 Vývoj počtu zapísaných čitateľov v knižniciach KSK spolu	10
Obrázok 3 Počet zapísaných čitateľov 2014-2018 v 5 regionálnych knižniciach.....	10
Obrázok 4 Počet výpožičiek knižnice za roky 2017 a 2018.....	11
Obrázok 5 Vývoj celkovej návštevnosti múzeí v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK v rokoch 2007-2018.....	17
Obrázok 6 Návštevnosť jednotlivých múzeí v rokoch 2007 – 2018.....	18
Obrázok 7 Vývoj návštevnosti v galériách	19
Obrázok 8 Návštevnosť divadiel KSK za roky 2008-2018.....	36
Obrázok 9 Vývoj celkových výdavkov v programe Kultúra	42
Obrázok 10 Vývoj bežných a kapitálových výdavkov v programe Kultúra	42
Obrázok 11 Skladba príjmov podľa zdrojov	45
Obrázok 12 Čerpanie výdavkov v roku 2018 podľa typov zariadení	51